

CONTRA

nr 2 1986 årg 12 9:-

I Sovjet-Stockholm

SDI – till Västs försvar!

Contras frihetspris

SPEC
Returuppgift 4

**OBEROENDE BORGERLIG
TIDSKRIFT**

CONTRA

oberoende borgerlig tidskrift
utges sex gånger per år
ISSN 0347-6472

Ansvarig utgivare

Christer Arkefors
Ställföreträdare: Benny Rung

Adress

Box 6082, 102 32 Stockholm.
Telefon 08-54 95 52 (även 08-751 56 26)

Prenumeration

49 kronor per år. Inbetalas på postgiro 85 95 89-4 eller bankgiro 261-2638.
Finland: 40 mark per år. Finländskt postgiro 1125 82-9.
Norge: 49 norska kronor per år. Norskt postgiro 1 99 82 77.
Danmark: 99 danska kronor per år. Danskt postgiro 1 69 06 98.

Medarbetare

Ordförande: Géza Molnár
Expedition: Anders Fjällström
Redaktion: Claes Almgren, Christer Arkefors, Carl G. Holm, Filip Lundberg och Benny Rung.
Övriga medarbetare: Arne Andersson, Dennis Brinkeback, Bertil Lindblom, Arne Sundström, Roger Söderqvist och Astrid Wikmark samt Allan C. Brownfeld, Washington, Joachim Bamrud Oslo och Rune Westin, Canberra.

Länskontakter

Blekinge: Magnus Bergstrand 0455-114 45
Bohuslän: Karl Gustaf Kleen 0523-315 10
Gotland: Alf Norbäck 0498-102 06
Gävleborg: Grethe Blomgren 026-27 31 23
Göteborg: Eric Bergh 031-48 34 30
D:o Arne Andersson 031-55 43 14
D:o Arne Andersson 031-55 43 14
Halland: Helena Norrgren 035-502 00
Halland: Lennart Flink 035-801 24
Ämtland: Lennart Sundstad 0642-100 49
Jönköping: Carl G. Löverhult 0380-159 90
Kalmar: Bertil Lindblom 0480-862 38
Kopparberg: Allan Lennartsson 0226-108 16
Kristianstad: Se Malmöhus
Kronoberg: Bengt Sjöbergh 0372-147 21
Malmöhus: Mats Gunnarsson 0418-229 43
D:o Dietmar Kröhnert 040-97 33 51
Norrbotten: Elisabeth Olsson 0970-141 54
Skaraborg: Frank Wurm 0500-335 44
Stockholm: Rune Andersson 08-758 17 47
Södermanland: Tibor Somogyi 0152-152 62
Uppsala: Hermann Schulte 018-35 81 28
Värmland: Jan Collander 0570-660 86
Västerbotten: Hans G. Olsson 0910-358 12
Västernorrland: Herbert Forsström 060-93022
D:o Stanley Skoglund 060-12 96 94
Västmanland: Michael Berg 021-11 30 73
Älvsborg: Evald Olsson 0531-112 65
Örebro: Karl-Edvard Hellkvist 0581-132 22
Östergötland: Carl G. Holm 013-16 16 46
Danmark: Peter Hartvig 01-10 88 72
Finland: Leo Meller 90-563 34 53
Norge: Joachim Bamrud 02-56 21 56

Ej signerat material har sammanställts av redaktionen. Copyright Stiftelsen Contra. Eftertryck endast efter överenskommelse.
Presslagd 1986-01-31
Vänersborgs Offset AB, Vänersborg 1986

CONTRA -NYTT

Mänskliga rättigheter

Med detta nummer av Contra bifogas ett häfte med Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna. Det är bara ett prov på vad som erbjuds i den nyutgivna boken *Mänskliga rättigheter*, som kommit på Contra förlag. *Mänskliga rättigheter* innehåller också FN:s konventioner och en inledning av professor Jacob Sundberg om hur medborgaren gör sin rätt enligt konventionerna praktiskt gällande. *Mänskliga rättigheter* är bunden i klotband med skyddsomslag och på sammanlagt 182 sidor. Den kan beställas från Contra för 89:- plus porto.

Tala med Din bibliotekarie!

Finns Contra på Ditt lokala bibliotek? Och finns det ordentligt med aktuella Contra-böcker? Ett litet påpekande från bibliotekets besökare brukar göra god effekt. Där kan Contras läsare göra en bra insats på sin hemort. Och om Ditt bibliotek har Contra, se till att den ligger framme. Contra gör ingen nytta om den ligger undanstoppad under disken!

Ge Contra ett handtag!

Vi är i stort behov av fler frivilliga medhjälpare på Contras lokal i centrala Stockholm. Framförallt behövs hjälp i samband med tidningsutskicken, men minst en kväll i veckan brukar Contra-vänner samlas för praktiskt arbete. Det behöver bli fler! Hör av Dig till Contras expedition får Du veta mer.

Skåningar och smålänningar, se hit!

Vårt länsombud i Kristianstad län har flyttat från länet och vi behöver en ersättare. Vi behöver också nya länsombud i Kalmar och Jönköpings län. Uppgiften är föga betungande. Hör av Dig till Contras redaktion, eller närmaste länsombud så får Du veta mer!

Delar Du ut reklam?

För en tid sedan fick vi en förfrågan från en prenumerant som delade ut direktreklam åt ett företag om han inte kunde få Contra-lappar att ta med på sin veckotur till drygt 600 hushåll. Naturligtvis gick det bra! Kanske är det fler Contra-läsare som arbetar som reklamutdelare och kan ge Contra lite hjälp på vägen? Hör i så fall av er till expeditionen!

Våra källor

Heritage Foundation är en cirka tio år gammal amerikansk organisation med ett mycket kvalificerat utbud av information. Heritage Foundation har mer än hundra anställda politiska analytiker, som i stor utsträckning arbetar med analyser av aktuella frågor i amerikansk politik. Rapporterna är primärt avsedda för kongressens ledamöter, men de innehåller utomordentligt värdefull information även för en bredare publik. Framförallt noteras den höga kvalitén på rapporterna. Heritage Foundation ger ut en rad rapportserier, som det skulle föra alltför långt att beskriva i detalj här. Det är en formlig informationsflod från organisationen, vars huvudkontor ligger i närheten av Capitol Hill i Washington. Heritage Foundation finansieras helt med privata medel och donationer, och den politiska inriktningen ligger mycket nära Contras. För den som vill följa verksamheten med lagom djup kan tidskriften *Policy Review* rekommenderas. Heritage Foundation, 214 Massachusetts Avenue, N.E., Washington, D.C. 20002, USA.

I Sovjet-Stockholm

Runt hela Stockholm finns en rad institutioner och företag med sovjetisk anknytning. Contra granskar några. Och hittar bl a statsministerns bror Claës Palme som styrelseordförande i Matreco Handels AB.

Research: Mats Björk, Filip Lundberg, Anders Fjällström och Carl G Holm.

Den 1 januari 1984 fanns det 1086 sovjetiska medborgare bosatta i Sverige. Därtill kommer diplomatisk personal. Och alla de invandrare från Sovjet som fått svenskt medborgarskap. En grov uppskattning ger vid handen att det i Sverige skulle finnas cirka 7.000 personer som har en nära koppling till Sovjet.

En del är politiska flyktingar (som t ex Valentin Agapov, som nyligen gav ut en bok på Contra förlag), men alltför är här för att tjäna Sovjets politiska och ekonomiska intressen. Under tiden 1981-1984 flyttade 377 sovjetiska medborgare till Sverige. Bara 61 flyttade hitifrån, en nettoökning med 316 stycken. Det kan särskilt noteras att det 1983 knappt förekom några flyttningar alls — inte i någondera riktningen, siffrorna var desto högre de andra tre åren.

De sovjetiska medborgarna har samlats i framförallt två städer, Stockholm och Uppsala. I Stockholm bor självklart många som arbetar för att ta tillvara Sovjets handelsintressen, men också en rad personer som tillhör Stockholms undre värld. Det finns sovjetiska stöld- och hälerilligor och det finns åtskilliga prostituerade sovjetiska kvinnor. Förut fanns en bordell med sovjetiska flickor på Bondegatan på Söder, men den har lagts ned eller flyttat till ett för Contra okänt ställe.

Närmaste granne till bordellen var fö en sovjetisk "antikvitets-handlare", vars verksamhet föreföll intressera polisen lika mycket som bordellen.

De sovjetiska medborgarna i Uppsala är huvudsakligen kvinnor, gifta med latinamerikanska kommunister som "flytt" till Sverige. Men inte från Latinamerika, utan från Sovjet. Barnen i dessa äktenskap växer upp i Sverige, får icke-sovjetiska efternamn och skickas ofta på sommarläger till Sovjet för utbildning i den "rätta läran". En oerhörd riskfaktor i det svenska samhället på tio eller tjugo års sikt.

Vi skall emellertid i denna artikel inte fördjupa oss i den sovjetiska verksamheten i Uppsala. Den här artikeln skall handla om "Sovjet-Stockholm". Den rad av institutioner och företag som tjänar sovjetiska intressen i Stockholm och dess närmaste omgivning. På kartan finns det åtskilliga platser inprickade. Vi skall titta närmare på några, och börja med de officiella sovjetiska institutionerna.

1) *Sovjetiska ambassaden*, ligger på Gjørwellsgatan 31 på Kungsholmen, alldeles invid de stora tidningshusen. Ambassaden har en strålande utsikt över Mälaren. På området finns inte bara kontorsbyggnader utan också bostadslägenheter, daghem och skola! På ambassaden arbetar ungefär 80 sovjetiska medborgare, därtill kommer

familjemedlemmar. På ambassadområdet finns också en egen butik för de anställda. Hela området är omsorgsfullt inhägnat. Ambassaden ligger dock från vissa synpunkter sett olägligt till. Den ligger avsidet och det är lätt att kontrollera vilka som går ut och in.

2) *Sovjetiska konsulatet* ligger ur den synpunkten mycket bättre till. Vid Hötorget mitt i Stockholms city, i en kontorsfastighet där många passerar ut och in av helt andra skäl. Adressen är Kungsgatan 48 och fastigheten ägs av försäkringsbolaget Trygg Liv.

3) *Den sovjetiska handelsdelegationen* ligger på Ringvägen 1-3 på Lidingö. Det är en modern byggnad som rymmer ett fyrtiotal tjänstemän, varav ett par med diplomatisk immunitet. Tidigare har bl a Leonid Brezjnevs son Jurij arbetat där. Charlie Nordblom hävdar i sin bok *Industrispionage* att handelsdelegationen skulle rymma flera officerare från den militära underrättelseorganisationen GRU och från den på industrispionage inriktade grenen av underrättelsetjänsten KGB.

4) *Intourist*, den officiella sovjetiska turistbyrån ligger på Sergelgatan 21 mitt i Hötorgs-City. Intourist är mer eller mindre inordnat i KGB:s verksamhet. Både i Sovjet och i Sverige.

5) *Aeroflot*, det sovjetiska flygbolaget har två fasta punkter i Stockholmsområdet. Försäljningskontoret ligger på Sveavägen 20, bara några stenkast från Intourists kontor, i ett hus som ägs av försäkringsbolaget Skandia. Chefen heter Valentin Jentsin. Aeroflot

samarbetar nära med Nordisk Reseservice på Klara södra kyrkogata, alldeles vid Aftonbladet.

Aeroflot har också ett kontor på Arlanda.

6) Restaurang Bajkal ligger på Drottninggatan 79. Fastigheten ägs av Lärarnas Riksförbund. Restaurangen är specialiserad på rysk mat och drivs av Irfan Bushati. Medhjälpare är Tamara och Lena. Bajkal har en i och för sig alldaglig inredning, det är inget särskilt med den. Det märkliga är emellertid att det finns två restauranger med nästan identisk inredning, den ena i Köpenhamn och den andra i Väst-Berlin. På Berlin-restaurangen serveras vodka av "inhemskt" sovjetiskt slag — av betydligt sämre kvalitet än den som säljs på export. Sådan vodka exporteras i princip inte, men den hamnar ändå på krogen i Väst-Berlin.

Bushati har en dotter som studerar i Sovjet.

7) Scansov Transport AB med dotterbolaget Scansov Line AB ligger på Norrlandsgatan 12. Företaget ägs till 60% av två sovjetiska företag i Moskva. Bl a drivs sedan 1984 en färjelinje mellan Stockholm och Leningrad. Företaget har 53 anställda (och 9 anställda i ett dotterbolag i Norge). Omsättningen är på hela 386 milj kronor, men det kan antas att en stor del av den omsättningen består av förmedling av transporter, dvs pengar som betalas till rederier (ofta sovjetiska). Företaget går med förlust, och det kan noteras att det äger flera bostadsrättslägenheter.

Styrelsen består av Victor Zolin, Valentin Ippolitov, Jan Ramberg, Peter Fallenius, Bengt Madsen och Anders Wallén, som också är verkställande direktör. Därtill kommer två arbetstagarrepresentanter.

8) Förbundet Sverige-Sovjetunionen ligger på Katarinavägen 20, alldeles vid Slussen. Huset ägs av Konsumentkooperationens pensionsstiftelse. Ordförande är Eva Palmaer, som nyligen fått Lenin-fredspriset i Sovjet. Det var bl a på Förbundet Sverige-Sovjetunionens sammankomster som spionen Stig Wennerström överlämnade hemliga handlingar på film till sina sovjetiska kontaktpersoner. Förbundet har en resebyrå *Sovjetresor-FSS AB*, som ligger på Katarinavägen 20.

Förbundets tidskrift *Sovjet-Kontakt* trycks på Västan Tryckeri AB i Göteborg, som ägs av vpk. Redaktör är Rolf Schmid, ansvarig utgivare Jack Ränge och i redaktionen ingår också Knut Tell, som är medlem i Förbundets styrelse och arbetar på expeditionen. Förbundet skryter gärna om sitt samarbete med ABF. När Förbundet fyllde femtio år överlämnade ABF en tavla som gåva.

I tidningen *Sovjet-kontakt* kan man hitta annonser för bl a Restaurang Bajka, bokhandeln Interbok, Aeroflot och Matreco.

9) Inter-Bok AB på Fleminggatan 85 är en sovjetisk bokhandel mitt på Kungsholmen. Huset ägs av HSB och närmaste granne är SSU. Förstandarinna för Inter-bok är Sirkka Seppänen. Inter-Bok hade på 1985 års bokmässan i Älvsjö en av de största montrarna. Trots att övriga utställare var förlag, inte bokhandlare. Sirkkas arbete på mässan övervakades av en man från Sovjet som bl a visade stort intresse för Contras monter.

10) APN, den sovjetiska nyhetsbyrån, har lokaler på Birger Jarlgatan 110. Direktör Gösta Rydström äger huset. APN har tre anställda sovjetiska journalister och ett dussin svenskar, flera av svenskarna har utbildning i Öst och har varit verksamma inom vpk eller apk. Tidigare APN-chefen Nikolaj Nejlands har vägrats inresa

i Sverige på inrådan av SÄPO. En av svenskarna vid APN, Lasse Wallenius, har tidigare bott i Moskva, där han arbetade med översättningar till svenska av marxismens klassiker. Hans mor arbetade som sekreterare åt madame Kollontay, som var sovjetisk ambassadör i Stockholm fram till 1945. Hustrun Noemi arbetar åt Stockholms stads tolkförmedling, en i vissa sammanhang mycket känslig uppgift. Hon reser flitigt till Sovjet (med sovjetiskt pass). Andra svenskar vid APN är Rolf Berner, Volger Jansson och Sven Storck.

11) *Nyheter från Sovjetunionen* är en påkostad propagandatidning som har samma adress som APN. Redaktören tillhör familjen Wallenius och heter Sven. Tidningen trycks vid Tryckeri AB Västermalm i Stockholm, som ägs av vpk.

12) Nyhetsbyrån TASS ligger bara några kvarter från APN, på Karlavägen 12. Huset ägs av Jan Berggren.

13) *Berjozka*, rysk affär på Norrtullsgatan 65 säljer livsmedel och

annat från Sovjet. Huset ägs av Peter Bergefalk. Butiken drivs av Serzj Karanikas.

Serzj Karanikas son Sergej studerar i medicin i Sovjet.

14) *Brigantina AB* låg tidigare på Birger Jarlsgatan 111A. Trots beteckningen AB finns inte uppgifter om företaget hos Patent- och registreringsverket. De telefonnummer som företaget uppgett går till Viktor Nikonen och Marek Grinberg. Karanikas (se 13) har vid flera tillfällen kört sovjetiska turister till "Brigantina". Butiken har bara öppat efter överenskommelse, dvs man måste först ringa och "beställa tid".

15) *Restaurangen Tallinn* låg förut alldeles intill Brigantina. I källaren drevs ett diskotek av en man inflyttad från Sovjetunionen.

Diskotekägaren hade en son som slutade i andra årskursen i en gymnasieskola i Täby för att direkt börja studera odontologi i Leningrad. Sovjet-Stockholm hade råkat ut för ett problem. Den gamle stam-tandläkaren hade börjat bli alltför gammal, och måste ersättas.

16) *VAAP*, det sovjetiska copyrightorganet, ligger på Ingemarsgatan 4, alldeles runt hörnet från de tidigare omnämnda institutionerna. Huset ägs av Åke Bergdal. VAAP sköts av Aleksander Michailov.

17) *Elorg* ligger på Örsvängen 6C i Sundbyberg. Chefen heter Vladimir Plachov. Företaget arbetar med att köpa in elektronik, det anses allmänt vara ett viktigt inslag i Sovjets ansträngningar att komma över västerländsk högteknologi. Officiellt är företaget också verksamt som exportör av sovjetisk elektronik. Tre sovjetiska tjänstemän arbetar där, ibland fler. Huset ägs av det kommunala Sundbybergs bostäder.

18) *Profila AB*, dotterbolag till Alfa Laval, representerar det sovjetiska företaget Stankoimport, som exporterar maskinutrustning. Profila ligger på Fyrspanngatan 63 i Hässelby i Stockholms västra förorter.

19) *Matreco Handels AB* har en stor anläggning på Hantverkarvägen 9 i Södertälje. Matreco säljer en rad sovjetiska produkter, bl a personbilar med märkena Vaz och Lada. Ungefär 25 sovjetiska medborgare arbetar vid Matreco, men därtill kommer ett 75-tal svenskar. Företagets VD heter Jurij Droboljubov. Företaget sålde 1984 för 193 milj kr och gick med förlust. Företaget ägs av V/O Avtoexport i Moskva. Anmärkningsvärt är att statsminister Olof Palmes bror Claës Palme 1984 tillträdde som styrelseordförande för Matreco, som ständigt har varit under uppsikt av de svenska säkerhetsorganen.

20) *Klubben Privet* är träffpunkt för sovjetiska medborgare i Stockholm. Den låg tidigare mitt i centrum, på Rådmanngatan, och fick

generösa bidrag från kommunen. Sedan bidragen har dragits in har man tvingats flytta ut till Johanneshov, Arkadvägen 1. Fastigheten ägs av Krister Johansson.

Privet erbjuder sina medlemmar rabatt på resor till Sovjet. Ofta uppträder representanter för ambassaden på mötena. Ordföranden heter Ahmed Sajtov. Han har per telefon framfört diverse oförsämligheter och hotelser till Contra. Han tycks inte gilla Contras innehåll.

Sajtov arbetar på ett svenskt företag som har tillgång till personregister med sekretessbelagda data om någon miljon svenskar.

En av styrelseledamöterna i Privet är läkare och gift med en chilensare. Paret kan skicka sina barn till pionjrläget Artek vid Jalta varje sommar.

Ett tjugofemtal privilegierade barn från Sovjet-Stockholm deltar årligen i pionjrläger utanför Moskva.

21) *Hauser Bil* på Rigagatan 6 (som ägs av en bostadsrättsförening) är den firma som sovjetiska diplomater och andra i Sovjet-Stockholm använder sig av när de skall köpa eller sälja bilar. Ofta säljs de sovjetiska diplomaternas (skattefria) bilar via Hauser Bil.

22) *Tegnér konditori HB* på Tegnérgatan 18 ägs formellt av Ewa Jastrzebska. Det finns ett arrendekontrakt med Sofia Maria Fikas. Det förefaller dock vara en man som driver rörelsen. Konditoriet är samlingsplats för diverse personer i Sovjet-Stockholm.

23) *Enada* är en elegant boutique på Stora Nygatan 14 i Stockholm. Huset ägs av staten. Butiken tillhör också "Sovjet-Stockholm".

24) *World Import AB* med butiker på Sveavägen 91 och Klara-bergsgatan 35 (mittenmot Ahléns) ägs av Fjedor Semjonov. Företaget har 27 anställda och omsätter drygt 23 milj kronor. Semjonov åker ofta till Sovjet och samarbetar nära med Serzj Karanikas. Hans far var lektor i Uppsala, dit han kom från Tyskland.

25) *Novoje Vremja* har en Stockholms-korrespondent som heter Vladimir Pavlov. Han finns på Skytteholmsvägen 7C i Solna. Den som vill läsa om en annan utrikeskorrespondent för *Novoje Vremja* kan läsa om Stanislav Levjtjenko i John Barrons bok *KGB idag*, som har utgetts av Contra. Levjtjenko var korrespondent för *Novoje Vremja* i Tokyo och samtidigt officer i KGB.

26) *Moskvas TV* har en korrespondent som heter Valentin Gubernatorov. Han finns på Rådmansgatan 74.

27) *Izvestijas* man i Stockholm Alexander Sytjev uppger sig ha adress på sovjetiska ambassaden.

28) Ett märkligt ställe är en lägenhet på Polhemsgatan. Den ligger i ett HSB-hus och brukar vara obebodd, men ändå flitigt besökt. På dörrskylten har de ryska namnen växlat, senast finns ett med koppling till Scansov. Lägenheten har 150 meter och fri sikt till Rikspolisstyrelsens (och SÄPO:s) huvudentré. Det är cirka 25 meter till Kungsholmens största telefonstation, som bl a kopplar samtal till de stora tidningarna, polisen och centerpartiet. Det är lätt att avtappa de samtalen på så nära håll med elektronisk utrustning. Tvärs över gatan ligger en bordell, vilket bör vara intressant för den som vill skaffa bilder på lämpliga påtryckningsoffer.

En liknande lägenhet disponeras på Drottningholmsvägen. Där finns en mynningen på den biltunnel som går till Rikspolisstyrelsen.

Foto: Mats Björk och Carl G. Holm

BESTÄLLNINGSSSEDEL

Till Contra, Box 6082, 102 32 Stockholm, Tel 08-54 95 52.

Affischer

... Solzjenitsyn/Sacharov	29:-
... Winston Churchill	29:-
... Reklamaffisch för Contra	gratis

Badhandduk

... ubåtsmotiv	97:-
----------------	------

LP-skivor

... Så'nt som får mig att ilska till	59:-
... En sång om friheten	59:-

Vykort

... Palme på skäret, 5st	15:-
--------------------------	------

Böcker

... Valentin Agapov: Mitt Ryssland	120:-
... R Andersson: Rättsstat i upplösning	39:-
... John Barron: KGB idag	130:-
... Petr Beckmann: Säkrast med kärnkraft	49:-
... V Bukovskij: Moskva och fredsrörelsen	44:-
... Burke: Reflektioner om franska revolutionen	79:-
... M Carlsson: Jag var fånge i Sovjet	49:-
... Winston Churchill: Till Västs försvar	69:-
... H Graf Huyn: Uppmarschen	69:-
... Häggman/Skard: Så arbetar kommunistpartierna	49:-
... B Häggman: Moskva och terroristinternationalen	79:-
... Andres Küng: Vindens barn	99:-
... Simon Leys: Kinesiska skuggbilder	49:-
... Richard Nixon: Det verkliga kriget	69:-
... Einar Sanden: Eva — agent för KGB	49:-
... Alexander Solzjenitsyn: Västerlandets misstag	41:-
... Wolfgang Strauß: Uppror i Öst	29:-

Beställningsregler

1) *Postgiro—bankgiro.* Sätt i förväg in beloppet på postgirokonto 85 95 89-4 eller bankgiro 261-2638. (Beträffande Finland, Norge, Danmark, se kontouppgifter på sid 2). *Porto tillkommer med 6:- per beställning.*

2) *Check.* Skicka in beställningssedeln tillsammans med en check ställd på Stiftelsen Contra. *Porto tillkommer med 6:- per beställning.*

3) *Postförskott.* Skicka in beställningssedeln till Contra. Vi sänder varorna per postförskott. *Porto tillkommer med 14:- per beställning.*

Beställningar över 200:- levereras utan portotillägg.

Betalningssätt:

Postgiro Bankgiro Postförskott Check/konter
Anges ej betalningssätt skickas beställningen automatiskt mot postförskott.

Angivna priser gäller även i norska kronor. Vid omräkning till finska mark dra av 20% och till danska kronor lägg på 25%.

Namn

Adress

Ortsadress

Den fria företagsamheten gör det i Australien

I Sverige diskuteras privatisering i blygsam skala. I Australien sköts mycket som vi inte ens diskuterat i Sverige sedan lång tid i privat regi. Billigare och effektivare. Det berättar Contras Australien-korrespondent Rune Westin.

I Australien har man insett att ökad privatisering inte innebär något *hot* mot tryggheten för människorna, utan tvärtom, förbättrad service och reducerade priser för allmänheten. Efter decennier av konservativt styre — bl a vid ett tillfälle en period på inte mindre än 23 år i följd — har vid det här laget de flesta partierna i landet övertygats om det övervägande positiva i en politik präglad av fri företagsamhet, ett moderat skattetryck och ett begränsat statligt inflytande i samhällseliga angelägenheter. Till exempel australiensiska socialdemokraterna, som nu sitter vid makten, har anammat den tidigare högerregeringens entusiastiska engagemang för fri företagsamhet, dess hårdföra motstånd mot höjda skatter samt dess tro på ett starkt nationellt försvar.

Begrepp som *privata skolor* och *privata TV-kanaler* är inte helt okända för svensken i gemen, även om de inte har materialiserats i Sverige i nämnvärd utsträckning. Därför är det av större intresse att här beröra andra verksamhetsområden, som utifrån den "svenska modellens" utgångspunkt skulle betraktas som självklara *statsangelägenheter*, men som i Australien till en betydande del drivs i privat regi.

Trygghet utan skattemedel

Hajar, meterhöga vågor och giftiga blåmaneter (s k bluebottles) utgör några riskfaktorer att räkna med vid de australiensiska havsstränderna. Men i motsats till vedertagen "svensk logik" har detta *inte* resulterat i att staten går in och ansvarar för säkerheten. Det sköter istället bl a en "surf life saving club". En institution helt och hållet uppbyggd av frivilliga, som av gammal tradition finns på plats vid åtskilliga av Australiens stränder för att när som helst med risk för sina egna liv, ge sig iväg ut i vattnet för att rädda ändras. Och det helt utan ekonomisk kompensation eller lön. Medlemmarna motiveras av det konstruktiva i uppgiften och av kamratan i klubben. När hajvarningstefonerna

ger ifrån sig sina oroväckande flyglarmslika tjut iscensätts åter ett händelseförlopp helt och hållet bedrivet i den fria företagsamhetens anda. Den privata TV-kanalen TIO har ställt en modernt utrustad snabbgående båt gratis till klubbens förfogande. Den är försedd med bolagets färgglada logotype. När tyfonen tjuiter rycker båten ut till havs för att finkamma vattenytan, assisterad av en av kanal TIO:s helikoptrar. Båten och helikoptern pendlar fram och tillbaka tills det åter är säkert för badarna. Allt har skett enligt australisk modell, utan att det har kostat vare sig skattebetalarna eller de potentiella offren en enda cent.

Flygande doktorn

Australien är ett stort land, nästan lika stort som USA till ytan och ute i *the Australian outback*, kan tiotals mil skilja den ene grannen från den andre. Behovet av läkarvård är emellertid givetvis lika stort här som någon annanstans. Ändå var det inte myndigheterna, utan en privatperson, som tog initiativet till att tillgodose behovet. Det var 1928 som en presbyteriansk präst på eget initiativ startade *the flying doctor service*. En verksam-

het som idag omfattar trettio flygplan fördelade på tolv olika baser i Australiens mer glesbefolkade regioner. Genom *the flying doctor service* kan en läkare nå ut till en nödställd på garanterat mindre än två timmar, var den nödställda än befinner sig. Via radio kan en person i behov av läkarvård få kontakt med en läkare inom två minuter. Denna service finns tillgänglig dygnet runt. Även om verksamheten idag till en betydande del finansieras genom statliga medel, så bygger den fortfarande i stort på frivilliga donationer från privatpersoner.

Andra privata initiativ

I västra Australien fick handikappade och fattiga tillgång till en hel gård med bl a kor och hästar, tack vare en privat affärsman från Perth som skänkte sammanlagt över 200 hektar till dem.

Det finns inte mycket i Australien som helt överlätits till den offentliga sektorn. Överallt rycker privata initiativ in. Även pensioner administreras i privat regi, s k *superannuation*. Det är valfritt att gå med. Går man med dras en del av inkomsten av arbetsgivaren. Pengarna administreras sedan av olika företag. Pensionären får sedan ut en pension som är vida överlägsen den statliga till beloppet.

Australien har i mycket låtit USA tjäna som social förebild, vilket lett till att Australien har industrivärldens högsta per capita inkomst, lika många bilar per invånare som USA och fler videobandspelare per invånare än Sverige. Och i Australien bor idag tre fjärdedelar av befolkningen i egna hem.

Rune Westin

Hajskyddet, en nog så viktig sak i ett land där premiärministern en gång blev uppäten av en haj (på ej skyddat område), sköts helt i den fria företagsamhetens tecken.

Nazisterna fick fler röster än Kalle Anka

För första gången på årtionden lyckades nationalsocialisterna få fler röster än Kalle Anka i riksdagsvalet. Detta och mycket annat avslöjas i vår sammanställning om småpartierna i valet.

1985 års riksdagsval var en storseger för småpartierna. KDS fick in sin ledare Alf Svensson i riksdagen, det vet alla politiskt intresserade. Men den stora valtekniska fråga som diskuterades innan valet, de av posten utlagda röstsedlarna på Kristen Demokratisk Samling, hur gick det med dem? Exakt 5.000 personer röstade på KDS-valsedlar. Vilket motsvarar ungefär ett tredjedels mandat.

Genom en lycklig slump hade dock mandatfördelningen blivit densamma även om KDS-rösterna hade hamnat rätt.

Hade ytterligare 1879 personer tagit fel valsedel hade dock mandatet gått till folkpartiet istället för till centern. Till socialdemokraternas sista mandat var marginalen 2140 röster. I bägge fallen betydligt mindre än hälften av de röster som verkligen lades fel. Hade valresultatet blivit jämnare hade dessa felaktiga röster kunnat bli avgörande för utgången även i majoritetsfrågan.

De småpartier som man talade om för några år sedan lyste nästan helt med sin framvaro i år. Nya Partiet, som bildades till valet 1979 av Eva Åsbrink, Gösta Söderlund och Hasse Ericsson (Transports förre ordförande) fick bara en handfull röster. Sveriges kommunistiska parti (kinakommunisterna) samlade bara 77 röster. Arbetarpartiet kommunisterna, stalinisterna, som bröt sig ur vpk och under några år i slutet av 1970-talet hade två platser i riksdagen fick bara 41 röster. Det har gått snabbt utför för de två kommunistpartierna. I valet 1979 hade de över 10.000 röster var. SKP försvann i stort sett redan 1982, medan APK har tappat hälften av rösterna vid vardera valen 1982 och 1985.

Den stora vinnaren på vänsterkanten är Socialistiska partiet, ett trotskistiskt parti med rötterna i en organisation som hette Kommunistiska arbetarförbundet (KAF). Det är ett utpräglat universitetsparti. Trots att partiet knappt alls syntes i valkampanjen

lyckades man få hela 16.247 röster vilket är 0,3 procent procent av rösterna. Ökningen jämfört med 1982 är mycket markant, en fyrdubbling.

Rösterna kom framförallt från storstäderna, men också från universitetsorter som Uppsala, Linköping, Örebro och Umeå.

1982 släppte TV fram en rad småpartier i ett gemensamt valprogram. Det hjälpte upp röstetalen. Så generösa var man inte i år. Demokratien bör kanske inte sträcka sig så långt att väljarna får veta vilka alternativen är. De partier som fick vara med 1982, men inte 1985, tappade ordentligt med röster. Inte minst det högerinriktade skatteprotestpartiet Centrumdemokraterna med John Görnebrand från Simrishamn som partiordförande. Partiet fick 1985 bara 776 röster, mindre än en tredjedel av 1982 års röstetal.

Ett annat av partierna som fick vara med i 1982 års valprogram var det invandrarfientliga Opinionspartiet, ett parti som dessutom har mycket märkliga ekonomiska idéer. Partiet tappade hälften av sina röster och fick bara 177 röster. Över hälften i Stockholms kommun.

Det var ett helt batteri av mer eller mindre invandrarfientliga partier som ställde upp. Bland dem Nationaldemokratiska partiet som slog Opinionspartiet med två röster och Framstegspartiet som fick 87 röster. Mer oroande är att det nationalsocialistiska partiet Nordiska Rikspartiet (med Adolf Hitler som idol) fick hela 470 röster. Partiet har tidigare brukat få några tiotal röster (eller som värst 1982 116 röster). Det är framförallt i storstäderna som denna relik från en tid som borde varit begravnen för gott spökar. Partiet har med marginal slagit den gräns som ibland brukar ställas upp för vad man skall skratta åt och vad som är ett oroostecken. Nämligen Kalle Anka-rösterna.

Svenska folket börjar lära sig att det inte tjänar något till att rösta blankt. De blanka rösterna räknas nämligen som ogiltiga —

men ännu 1985 avgavs 48.220 ogiltiga röster. Den som istället skriver dit vad som helst på valsedeln får åtminstone sin röst räknad. Och då intar Kalle Anka en förgrundsplats i svenska folkets hjärta. 1985 fick han 302 röster, en markant ökning i jämförelse med 1982. Andra figurer i Ankeborg tog tillsammans hem 60 röster (flest fick inte oväntat Musse Pigg), medan andra seriefigurer, utanför Disneys värld, också kammade hem sextio röster. Artister (Carola, Bruce Springsteen m fl) fick elva röster tillsammans. Och kungen fyra. Hans majestäts företrädare Karl XII kapade också hem en röst.

Jesus fick tre röster och Johannes döparen en.

En del låter fantasin skena iväg långt, eller vad sägs om "Arthur den T-Ford Perfect Zaphod Bebelbrox Partiet", "Battelspisens Nisse Zappa och Larven Lars Parti", "De arbetsskyggas riksparti bland karpar & kantareller", "Efraim Snooks Moderata Socialistparti", "Kjolar åt karlarna-partiet", "Michael Rådhs parti för fri sprit och bredare trottoarer" eller "H M Kong Christian V:s parti för Skånelands återförening med Köongeriget Danmark"? Dessa fantasifulla skapelser fick var sin röst. Dubbelt upp gick till "Rolf Hjalmarssons Parti mot Honda och för Yamaha RD 350 LC". Rolf bor i Västerbotten av valdistriktet att döma.

IKEA drev en reklamkampanj i anslutning till valet. "Nya monteringspartiet", IKEA:s skapelse fick många miljoner i reklambudget. Den satsningen gav 7 röster på Nya monteringspartiet och en röst direkt på IKEA. Säkert Sveriges dyraste röster! (Men kampanjen kanske sålde några möbler också?)

I övrigt kan spridda röster noteras på "Majsans moderata kommunister", "Tuttenuttpartiet", "Snuskpartiet socialdemokraterna" och "Gunnar Heléns traktorparti". Liksom på hundratals andra en- och tvåmanspartier.

En märklig företeelse som Contra inte lyckats förklara är de tomma stolarna. Över hela landet har det dykt upp röster på de "tomma stolarna". I olika varianter. Ibland har det varit "Sjutton tomma stolar" eller

(forts på sid 18)

Vem får Contras frihetspris?

Contras frihetspris utdelas på Contra-läsarnas förslag. Nu är det dags att komma med förslag till mottagare av 1986 års pris. Någon i Sverige verksam person som gjort en betydelsefull insats för frihetens sak.

Contras frihetspris 1984 utdelas här till författaren Andres Küng av Contras styrelseordförande Géza Mólnár. Nu är det dags att utse 1986 års pristagare!

Till Contra, Box 6082, 102 32 Stockholm.

Jag föreslår att Contras frihetspris 1986 utdelas till:

Därför att han/hon

Förslagsställare

(Du kan också lämna Ditt förslag anonymt, men det finns chans att vara med om prisutdelningen för den som uppger namn och adress eller telefonnummer)

Contras frihetspris är en hedersutmärkelse som utdelas vartannat år. Nu är det dags att under 1986 dela ut frihetspriset för tredje gången. Tidigare har priset gått till författarna Sven Stolpe (1982) och Andres Küng (1984).

Belöningen skall gå till en i Sverige verksam person som under de senaste åren gjort en betydelsefull insats för att tjäna frihetens sak. Insatsen kan bestå i uppmärksammade debattinlägg, kampanjaktioner, viktiga beslut osv.

Styrelsen för Stiftelsen Contra utgör jury. Men det är Contras förhoppning att läsarna i år liksom tidigare skall engagera sig genom att lämna in förslag på mottagare av frihetspriset. Förslag kan Du lämna på kupongen på denna sida. Där kan Du också motivera Ditt förslag. Motivering är inte nödvändig. Men en god motivering kan naturligtvis göra att just Din kandidat blir utsedd.

Du får gärna lämna Ditt förslag anonymt, men om Du lämnar namn och adress kan Du få möjligheten att närvara vid prisutdelningen.

De tidigare pristagarna har tilldelats ett konstverk av den exiltjeckiske konstnären Jaro-Emil Brabenc. 1982 års pristagare, Sven Stolpe, tilldelades priset med motiveringen "att han med stor kraft går i närkamp med marxismens frihetsfientliga krafter och förmår att på ett slagkraftigt sätt ge uttryck för demokratiska och borgerliga ideal. Hans kamp mot försakingringen av kulturella värden och försämringen av skolväsendet bidrar dessutom till att upprätthålla den ideologiska grunden för ett framtida Sverige i frihet."

När 1984 års frihetspris tilldelades Andres Küng hette det i juryns motivering att "han på ett brett fält förtjänstfullt arbetat för att uppmärksamma allmänheten på och engagera den i frågor som rör mänsklig frihet och värdighet. Detta engagemang har varit sakligt och outtröttligt och byggt på breda kunskaper."

Vem skall tilldelas årets frihetspris? Du har chansen att komma med ett förslag. Men gör det senast den 15 april 1986!

SVERIGE-NYTT

Contras notisavdelning innehåller sammanfattningar och kommentarer till händelser i världen. De källor som refereras är inte direkt citerade, utan texten är Contras sammanfattningar av originalkällan, försvitt inte annat markeras med citationstecken.

Rätt men fel

Trädgårdsmästaren Lars Wideström i Kungälv fick sin rörelse förstörd och gick i konkurs. Växterna dog. Domstolen fastslog att det var slattet från det kommunala GRYAAB som försakat växtdöden. Men det räckte inte för att GRYAAB skulle bli pliktigt att betala skadestånd. Tvärtom dömdes Wideström att betala GRYAAB:s rättegångskostnader på 266.000 kronor.

(Göteborgs-Posten)

Ingen rättvisa

På luciamorgonen 1983 stormades Lars Hectors hem i Malmö. Han anklagades för omfattande ekonomiska brott. De lokala tidningarna slog upp saken stort och namngav den gripne på första sidan. Hector satt gripen och häktad över både jul- och nyårshelgen. Sedan släpptes han. Men utan att vare sig åtal eller meddelande om avskrivning av misstankarna har meddelats. Åklagaren arbetar fortfarande (i slutet av januari 1986, över två år senare) med fallet. Under tiden har det gått som man kan förvänta sig. Hector har fått lämna sitt hotell. Vem vill göra affärer med en som är misstänkt för ekonomiska brott? Vem vill låna ut pengar till en sådan? Någon rättvisa har aldrig skipats. Ett gäng poliser utdömde dock den 13 december 1983 på osäkra grunder ett hårt straff mot vilket ingen talan kan föras.

Tror mer på posten

Allteftersom vi alla blir mer och mer beroende av bidrag från myndigheterna ökar också myndigheternas snokande i vårt privatliv. Byråkrater ägnar som bekant dagarna åt att hålla rätt på vem just Du tillbringat natten tillsammans med. Gör Du fel kan man nämligen dra in bidrag och klämma till med högre skatt.

Ett färskt exempel kommer från Lerums kommun. Kommunen hävdar sig ha fått ett "anonymt tips" om att en kvinna som fick bostadsbidrag inte alls var berättigad. Hennes f d sambo påstods nämligen bo i hennes lägenhet. Kommunen agerar tydligen inte enbart på anonyma tips utan kollade upp saken med posten, men inte med kvinnan. Jo, det kom post till mannen. Kommunen drog in bidraget. Vad som verkligen skett var att mannen bott där under sin semester.

(Göteborgs-Posten)

Smugglare åkte dit

Tullen arbetar ambitiöst och begär ständigt höjda anslag för att stoppa narkotika-brottslighet och annat. Vad man egentligen sysslar med fick vi veta i den olagliga razzian häromåret, då tullen lyckades begå 16.000 brottsliga handlingar på en enda dag, på order av sin generaldirektör. Ett annat exempel noteras från Arvika. Där har man gripit en norrmann som försökt smuggla in en vedspis till Sverige. Det finns ingen tull på vedspisar. Men importen måste anmälas. Och det skall betalas moms. Norrmannen hade dock redan betalat norsk moms. Spisen var värd 1.600 kronor. Tullen lyckades få mannen dömd att betala 4.400 kronor i böter och avgifter.

(Nya Wermlands-Tidningen, Karlstad)

Billigare mat

lovat i boken *Makten över maten* av Olof Bolin, Ingemar Ståhl och Per-Martin Meyerson. I en s k ekonometrisk analys av vad som skulle hända om vi fick frihandel på jordbruksområdet visar författarna att jordbruksproduktionen skulle öka med 1,5%, konsumtionen med 2,2% och Sverige skulle göra en samhällsekonomisk vinst på 6 miljarder kronor per år. Det skulle kosta också. Bönderna skulle förlora 4,6 miljarder kronor i minskade fastighetsvärden, men det är naturligtvis en engångsförlust. De sex miljarderna skulle återkomma år efter år. Boken är utgiven av Studieförbundet Näringsliv och Samhälle, SNS.

Utpressning mot läkare

Dagmar visar en ny ful sida i Göteborg. De privatpraktiserande läkarna får tillstånd att fortsätta bara om de förlägger 10.000 av 45.000 tillåtna patientkontakter på en av kommunen bedrivna vårdcentral.

(Göteborgs-Posten)

Rättvisan segrar?

Vi har i ett par artiklar berättat om läraren Erik Anderssons kamp för att få en rättvis rättegång rörande anklagelserna mot honom för ekonomiska brott. Svea hovrätt avvisade lärarens överklagande med motiveringen att man inte hade råd med någon rättegång och att överklagandet var "uppenbart ogrundat" — trots att saken inte var mer uppenbar än att domarna i hovrätten hade olika mening om saken.

Nu har emellertid Högsta domstolen beslutat att ta upp ärendet till prövning. Högsta domstolen tar bara upp ett fåtal ärenden till prövning och att man tar upp ett ärende där majoriteten i hovrätten formulerat sig som den gjort måste tolkas som ett totalt underkännande av majoritetens juridiska kunskaper.

Politik på dagis

I Nynäshamn har den lokalpolitiska debatten rört om barnen skall behöva städa efter sig på dagis. Moderaterna har hävdat att barnen måste ställas inför samma krav som hemma på att hålla ordning omkring sig. Socialdemokraterna — som har en förkrossande majoritet i fullmäktige — har för sin del backat upp Kommunalarbetsförbundets inställning. Om barnen städar efter sig på dagis "stjäl" de jobb från kommunalt anställda!

Rött på TV

Om ni inte noterat det förut. Jacob Dahlin är rödare än många andra på TV — vilket som bekant inte säger lite. Han har nyligen fått ett stipendium som han använder för att åka till Moskva och under tre veckor studera rysk TV, bl a nyhetsprogrammet *Vremja* (Tiden).

Försiktig general

City-akuten hade vårdat färdigt i början av december 1985. Tillåten kvot av patienter

ter var slut och det var bara att bomba igen. Landstinget hade bestämt att det fick vara nog. 2 januari fick man dock öppna på nytt, då var det nämligen nytt år och man kunde sätta igång att vårda nya patienter på 1986 års kvot. Det var sanningen bakom "Dagmar-reformen". Men det gäller att inte stöta sig med makthavarna, så att de inte drar ner kvoten och tvingar ännu fler patienter att stanna kvar på gatan. Därför sattes det upp en skylt på City-akuten att det "pågick reparationer". Inget sadet om de verkliga politiska skälen bakom "reparationerna".

Sverige misstänkt

Den engelskspråkiga tidskriften *Data-mation* berättar att de amerikanska myndigheterna är allt hårdare i sin bevakning av svenska dataföretag, för att se till att de inte bryter mot exportbestämmelserna. Vissa svenska företag uppges få besök av amerikanska handelsmyndigheternas agenter så ofta som två gånger om dagen, detta för att kontrollera att de nya bestämmelserna följs.

Reseräkningar

för statsanställda är offentliga handlingar. Efter Palmes Harvard-besök började journalister granska också Palmes andra reseräkningar. Där hittade man bl a posten 7:50 avseende vykort som statsministern köpte under ett statsbesök i Jugoslavien.

Förre statsministern Ola Ullsten vill inte vara sämre. Han vill att svenska ambassaden i Ottawa (där han är ambassadör) skall betala prenumerationen på en svensk veckotidning som innehåller bra matrecept.

(*Barometern, Kalmar*)

Marknadsföringen

av statens obligationer blir allt hårdare. Det beror på att det också blir allt svårare att låna upp pengar till staten. I ett cirkulärbrev om Spar 85 Höstlånet använde sig Riksgäldskontoret av den nya flugan data-utskrivna "individuella" brev. Innehållet bjöd också på en nyhet. För första gången jämförde man öppet vilken bankränta som skulle krävas för att få samma avkastning netto efter skatt som på Spar 85. I högsta marginalskatteläge skulle det krävas 41,5% ränta. I praktiken alltså en förödande kritik mot skattesystemet utskickad till hundratusentals hushåll.

Dassbråk

Myndigheter tycks ha en stor förkärlek för att bråka om medborgarnas dass på fritidsfastigheter. I Tännäs i Härjedalen har en man vid vite om 10.000 kronor förbjudits att använda sin vattenklosett, som är ansluten till en sluten tank, som under femton års tid utan problem tömts av en entreprenör. Kommunen vill tvinga mannen att ansluta

sig till det dyrbara kommunala avloppssystem som man byggt i området.

(*Länstidningen, Östersund*)

Sysselsättning för miljoner

En studie som utförts åt Arbetsmarknadsstyrelsen vid Umeå universitet har tittat närmare på vad AMS använder sina pengar till. I samband med de (framgångsrika) neddragningarna i LKAB satsade staten pengar på "särskilda projekt i malmfälten". Umeåekonomerna har nu analyserat vad staten fick för pengarna. Varje månad som någon har sysselsatts i ett av de "särskilda projekten" har staten fått betala 38.100 kronor. Ekonomerna menar dessutom att det i stor utsträckning är fråga om privata företag och kommuner som lyckats få arbete utfört inom ramen för de "särskilda projekten", arbete som skulle ha utförts ändå, men betalats på annat sätt. Den egentliga månadskostnaden för staten skulle därmed stiga till över 60.000 kronor per månad.

Vi kan dessvärre räkna med att de som sysselsatts i de "särskilda projekten" fått nöja sig med en mycket blygsam del av kostnaden som månadslön. Resten har bara försvunnit i administrationen.

Alkoholvård på krogen

Polisen i Östersund fick häromsistens rycka ut och ta hand om två ordentligt berusade socialarbetare. Socialarbetarna hade supit sig fulla på krogen i tjänsten. De var ute med en kvinna som var intagen på ett behandlingshem för alkoholister på Frösön. Socialarbetarna hade rest upp från Västsverige för att hjälpa den på alkoholisthemmet intagna kvinnans "sociala återanpassning".

(*Länstidningen, Östersund*)

Nej till låga priser!

Runt om i landet för den etablerade köpen-skapen (i form av ICA, Konsum och Dagab) tillsammans med kommunerna en enveten kamp för att hålla priserna uppe. Vid årsskiftet tvingades lågprisbutiken *Grosshand-larn* slå igen i Östersund. Butiken hade för låga priser och blev för populär. Konkurrenterna upptäckte att den låg i ett industriområde, och där får man inte sälja mat!

Samma sak försöker man nu genomföra mot lågprismarknaden *Opal* i Linköping. Opal står utanför de tre stora blocken och då finns det inga påtryckningsmedel tillgängliga. Butiker inom blocken kan dock få driva verksamhet i andra industriområden.

Offentliga kostnader

Statskontoret, en statlig myndighet som arbetar för rationalisering av den offentliga sektorn, har gjort en kostnadsjämförelse mellan Sverige och våra nordiska grannländer när det gäller vissa offentliga tjänster. Det är en för Sveriges myndigheter dyster

läsning, som borde medföra att yxan får gå. Men blir det så? Statskontoret har försökt räkna ut hur mycket jämförbara offentliga tjänster kostar i Sverige, Norge, Finland och Danmark. På varje område har sedan kostnaden i Sverige satts till 100. Det är bara vägverket som sköter sig bra jämfört med våra nordiska grannar. Här en tabell:

Kostnad i Sverige=100.

Daghem

Danmark 55

Finland 42

Norge 54

Familjedaghem

Danmark 85

Finland 68

Norge 160

Fritidshem

Danmark 57

(Uppgift från Finland och Norge saknas)

Social hemhjälp

Danmark 129

Finland 24

Norge 62

(detta räknat per hushåll)

Danmark 61

Finland 43

Norge 51

(detta räknat per omsorgstimme)

Alderdoms hem

Danmark 153

Finland 46

Norge uppgift saknas

Sjukhusvård

Danmark 93

Finland 45

Norge 91

Grundskola

Danmark 72

Finland 54

Norge 65

Rättsväsende

Danmark 46

Finland 47

Norge uppgift saknas

Polisen

Danmark 51

Norge 59

Finland uppgift saknas

Kriminalvård

Finland 30

Norge 58

Danmark uppgift saknas

Arbetsförmedling

Danmark 31

Finland 45

Norge 20

Vägdrift

Finland 97

Norge 129

Danmark uppgift saknas

UTLANDS-NYTT

Mer om Breznev och Wallenberg

För några år sedan (1981) kunde Aftonbladet berätta om en f d löjtnant i Röda armén som tillätits emigrera till Israel, Yaakov Leontevitj Lachitski-Menaker, hade träffat en kollega som varit med och arresterat Raoul Wallenberg. I samband därmed framkom att Leonid Breznev tjänstgjort som politisk chef för det aktuella frontavsnittet, med generalmajors rang.

Nu kommer det nya uppgifter om Breznev via *Krönika för den ukrainska katolska kyrkan*, en underjordisk tidskrift som utkommit i ett drygt tiotal nummer. Krönikan berättar nu följande: Den officer som ansvarade för Breznevs livvakt hade lagt beslag på Wallenbergs bil. Wallenberg krävde bilen tillbaka, men Breznev hade redan lämnat den vidare till sina överordnade. Breznev förstod att Wallenberg skulle protestera hos marskalk Malinovskij, chef för alla sovjetiska styrkor i Ungern. Därför grep Breznev Wallenberg och han fördes till ett fängelse i Uzjgorod i Sovjet.

Uppgifterna i den ukrainska krönikan kommer från en officer som själv bevittnade arresteringen. Han blev senare övertygad katolik och träffade Iosyp Terelya, en av de mest kända ukrainska katolikerna, som avtjänat många års lägerstraff. Terelya har i sin tur vidarebefordrat uppgifterna till Väst.

Det är många felkällor på uppgiftens väg till Väst, men det förefaller ändå som mycket möjligt att fallet Wallenberg varit mycket nära kopplat till Breznevs person. Då borde också möjligheterna vara bättre än tidigare att få ut ytterligare uppgifter från Sovjet, nu när ledarens personliga prestige inte längre är hotad.

Privatisering på Kuba

När kommunisterna tog makten på Kuba 1959 förstatligades alla bostäder. Som man kan vänta sig blev det kaos, bostadsbrist, svarta marknader osv. Regimen har nu genomfört en radikal reform. Från 1985 har hyresgästerna i de statliga husen erbjudits att köpa sina bostäder. De skall få frihet att sälja bostäderna vidare och rätt att hyra ut rum.

Castro har själv tvingats medge att de kubanska husen har slitits ner snabbare än man haft möjlighet att rusta upp dem eller bygga nytt.

(*Nemzetör, München*)

Muslimskt tryckeri i Sovjet

Flera gånger har KGB slagit till mot det kristna tryckeriet *Christianin* som bedrivit

verksamhet på många platser i Sovjet. Bland annat har tryckeriet framställt Biblar (som är en stor bristvara i Sovjet) och andra religiösa böcker.

Nu har motsvarande muslimska verksamhet också avslöjats. Två män och en kvinna greps i sovjetiska Azerbaidjan. De dömdes till sju respektive fyra års läger. De hade tryckt muslimska böcker på arabiska i hemlighet. Den gripna kvinnan hade vid sidan av sin illegala verksamhet haft en ordinarie anställning vid det azerbaidjanska oljemaskinministeriets kontorstryckeri.

(*Nemzetör, München*)

Gorbatjovs studiekamrat

från Moskva-universitetets juridiska fakultet i början av 1950-talet Lev Judovitj bor nu i Väst. Det är därför möjligt att få en o censurerad bild av studenten Gorbatjov. Det var som student han anslöt sig till kommunistpartiet. Det var inte att förvåna sig över menar Judovitj. Gorbatjov gjorde sig känd på universitetet för sin ideologiska renlärighet. Han var medlem i universitetets partikommitté och lovordade dåvarande ledaren Stalin som "det geni som är vår ledare och lärare". Där har vi sanningen bakom "charmören" i Kreml.

(*Nemzetör, München*)

Självkritik

Den jugoslaviska tidningen *Vjesnik* skrev för en tid sedan: "Vet ni att en arbetare i Västtyskland framställer 45 ton stål per dag, medan han hos oss bara producerar 6 ton? I USA producerar en arbetare varje år 153 ton vete, i Jugoslavien bara 30 ton. En studie har visat att en arbetare i Jugoslavien i genomsnitt bara arbetar 3,2 timmar per dag. Föråldrad utrustning, brist på facklitteratur, brist på experter och pengar — det är tecken på problemen, att vi ligger efter i den teknologiska utvecklingen."

Utrensningarna i Sovjet

har gått snabbt. Breznevs och Tjernenkos män har försvunnit från så gott som alla topposter. Gorbatjov har satt till sina egna. Men är det hans egna? Bedömare i Väst har börjat tvivla på det.

De pekar på att Breznev när han stod på höjden av sin makt omgav sig med folk från sin gamla tid som partipamp i Ukraina, den s k Dnepropetrovsk-maffian. De nya männen i Kreml kommer inte alls från Stavropol i södra Ryssland, som skulle vara Gorbatjovs motsvarighet till Dnepropetrovsk. Med undantag för Vsevolod Murachovskij, som är förste vice premiärminister och chef för den nya jordbruksbyrån.

Vad som är anmärkningsvärt, menar bedömarna i Väst, är att osedvanligt många av

de nyutnämnda på mellannivå kommer från västra Sibirien. Där märks främst den nye chefsideologen Jegor Ligatjov, men också premiärministern Nikolaj Ryzjkov. Boris Jeltsin, en av Ligatjovs män, blev i december partichef för Moskva. Och flera andra kommer från samma område. Ligatjov anses vara mer hårdför ideologiskt än Gorbatjov, men det är naturligtvis bara fråga om utanverk. Gorbatjov är skickligare på att framställa sig i en fördelaktig dager för journalister i Väst.

(*The Economist, London*)

Kuba och terrorismen

Med 118 röster mot en antog FN:s generalförsamling en resolution som fördömde terrorismen. T o m länder som Sovjet, Syrien och Libyen avstod från att rösta emot. Ja, Syrien, Nicaragua och Sovjet hörde t o m till de länder som röstade för resolutionen. Men Kuba röstade alltså ensamt nej.

Förfalskningar

KGB producerar ofta förfalskade dokument för att komma åt sina motståndare. Det har förekommit förfalskade fälthandböcker från amerikanska armén och andra trycksaker. Förfalskade nyheter, "desinformation", placeras helst i icke-kommunistiska tidningar i Väst. De kommunistiska tidningarna har ingen trovärdighet. Den västtyska tidningen *Stern* har varit ett ofta använt redskap. Tidningen har varit godtrogen och slapp i sin källkontroll. Ända tills man skärpte sig efter publiceringen av den i Östtyskland förfalskade dagboken som påstods vara skriven av Adolf Hitler.

I olika sammanhang har också förfalskade brev cirkulerat. Inför Los Angeles-olympiaden skickades hotelsebrev från "Ku Klux Klan". De gav stor uppmärksamhet i media, men det avslöjades ganska lätt på utformningen att det var fråga om en förfalskning.

Jack Anderson, den berömda kolumnisten i Washington, berättade i slutet av förra året att ett förfalskat PM "av" den amerikanske handelsministern Malcolm Baldrige använde sig av stavningen "Baldridge".

Herbert Romerstein är expert på förfalskningar och desinformation vid U S Information Agency. Han berättade nyligen att han sett brev som förfalskats och påståtts vara skrivna av presidenterna Reagan, Ford och Carter. Ett sådant var adresserat till spanske kungen, och släpptes till godtrogen spansk press. Liknande saker har hänt i Grekland.

Häromåret råkade Contra ut för att någon låtit trycka upp flygblad undertecknade av den rasistiska organisationen *Bevara Sverige Svenskt*. Men med Contras postbox angiven som adress. Aftonbladet försågs med flygbladet och fick samtidigt tips om att det var Contra som egentligen hade postboxen ifråga. Till skillnad från många

andra tidningar var dock Aftonbladet så källkritiskt att man kollade saken. Varför det aldrig blev någon artikel. Polisen vägrade att undersöka varifrån flygbladen kom.

Libyen och terrorismen

Libyen försöker efter bästa förmåga förneka kopplingen till den internationella terrorismen. Men en som borde veta berättar annat. Det är Eden Pastora, den berömde *Commandante Cero* som deltog i sandinisternas revolution i Nicaragua, men som sedan hoppade av och nu deltar i kampen mot sandinisterna.

Pastora berättar i sin bok *Una Vida en Busca de la Libertad* att han skickades ut ur landet den 10 juli 1981 med 5 miljoner dollar som skulle satsas för att undergräva demokratin i Centralamerika. Pengarna kom från Libyen.

Etniska problem i Röda armén

De sovjetiska myndigheterna försäkrar naturligtvis att det inte finns några etniska problem i den sovjetiska armén. Men i Afghanistan kan man se en annan verklighet.

Tadzjiker och uzbekier i Röda armén, umgås ofta på förtrolig fot med lokalbefolkningen som talar närbesläktade språk. Allt för förtrolig fot enligt Röda arméns ledning. På en bas där uzbekerna och tadzjikerna i Röda armén handlat flitigt med lokalbefolkningen avrättades en av soldaterna. Övriga centralasiater började då skjuta på ryssarna, och under striderna träffades ammunitionsförrådet. 450 människor dödades i samband med striderna och explosionen. 500 militära fordon förstördes. Och en mängd vapen och ammunition förstördes.

(*Afghan Centre Monthly Bulletin*)

Kritik mot CIA

Högerorienterade grupper i USA har blivit alltmer kritiska mot CIA, och särskilt mot dess biträdande chef John McMahon. Kritikerna menar att McMahon motsätter sig CIA:s stöd till de afghanska frihetskämparna och många liknande projekt runt om i världen. Misstroendet mot McMahon ansluter nära till klyftan mellan utrikesminister George Shultz och försvarsminister Caspar Weinberger. Weinberger intar i flertalet utrikespolitiska frågor en mer bestämd attityd och kräver målmedvetna amerikanska insatser.

Indien på rätt väg

Under årtiondens socialistisk tvångströja har den indiska ekonomin utvecklats mycket långsamt. Den statliga inblandningen i näringslivet har varit mycket långtgående och därmed har effektiviteten blivit låg. Men under Rajiv Gandhi hörs andra tongångar. Marknadsekonomi börjar införas

och resultaten låter inte vänta på sig. Indien har nämligen en av u-världens mest välutbildade befolkningar.

Idag svarar de statliga företagen för tre fjärdedelar av den indiska industrins kapitaltillgångar. Men bara för en tredjedel av produktionen. Rajiv Gandhi drar ner på subventionerna till de hopplöst ineffektiva och korrupta statliga företagen. Det är än så länge inte fråga om att sälja ut dem, men att låta fria företag växa utan hindrande subventionerad konkurrens.

(*The Economist, London*)

Telefon i Nicaragua

Ett praktiskt sätt att skära av kontakterna med omvärlden är att höja telefonpriserna till orimliga nivåer. Ett femminuterssamtal från Nicaragua till USA kostar i n cirka 3.000 kronor. Det är inte många som då kan ringa till omvärlden och berätta om övergrepp. Ett telefonsamtal i andra riktningen kostar cirka 30 kronor.

(*Menschenrechte, Frankfurt*)

Sandvik i Sydafrika

Sandvik har cirka 600 anställda i Sydafrika. Företagsledningen tycker att företaget gör den största insatsen mot apartheid genom att finnas kvar i landet och i företaget inte tillämpa apartheid. VD Per-Olof Eriksson sade nyligen i en tidningsintervju: "Under många år har jag sett utvecklingen i Sydafrika gå åt rätt håll. Affärsmässigt vore det fel att sälja något som byggs upp under ett 30-tal år."

Facket backar upp företagsledningen. Metallklubbens ordförande Bo Boström säger: "Vi kan inte sitta här i Sandvik och besluta om att de i Sydafrika ska bli arbetslösa."

Sovjetisk spionvinst

Genom spioneri kom Sovjet över ritningar och annan dokumentation rörande det amerikanska jaktplanet F-18. Sovjet har själv uppskattat att kuppen innebar att man sparade fem års utvecklingstid och 35 miljoner rubel (tio gånger så mycket i kronor). Radarutrustningen i F-18 användes som modell för de senaste sovjetiska planen. Den användes också för att utveckla luftvärnsrobotar.

Den amerikanska senaten har gjort uppskattningar att Sovjet sparade minst 1,4 miljarder rubel i utvecklingskostnader under femårsplanen 1976-1980. Beloppen accelererade snabbt mot femårsplanens slut och har fortsatt att växa under den femårsplan som just avslutats.

Straff för ambassadbesök

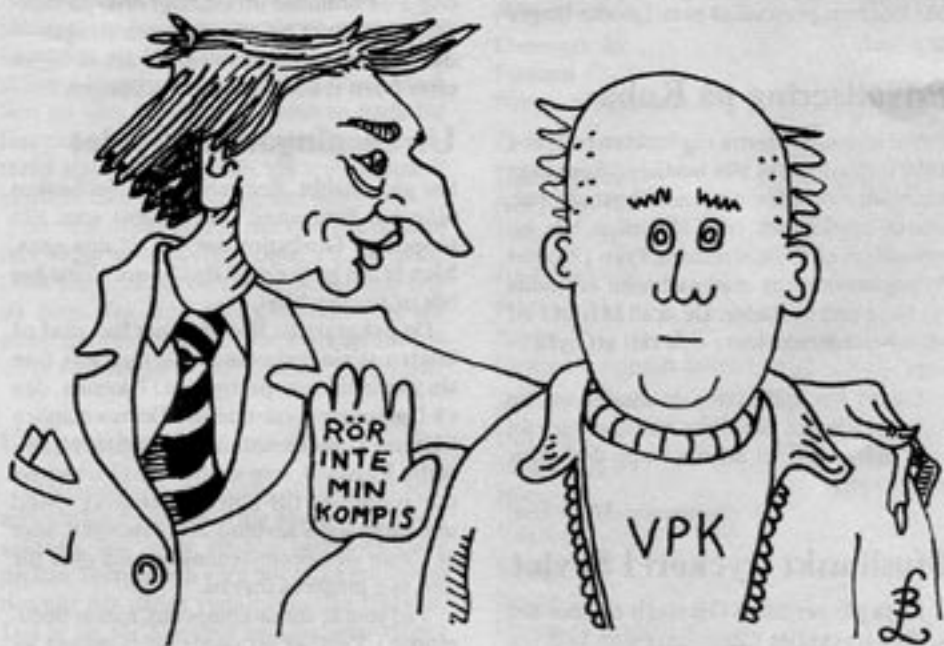
24-årige Uwe Ludwig fick 16 månaders fängelse och 31-årige Hans-Jürgen Liebezeit fick 18 månaders fängelse för att de den 12 oktober 1984 besökte den amerikanska ambassaden i Öst-Berlin för att be om assistans i sina försök att få utresettillstånd. De två straffades enligt paragraf 214 i östtyska strafflagen, brottet var inblandning i statens verksamhet, de försökte övertala amerikanska ambassaden att påverka de östtyska myndigheterna.

(*IGFM, Frankfurt*)

Död i fångläger

Den 2 juni 1985 avled baptisten Jakob Dirksen i ett fångläger i Smejnogorsk. Dirksen lämnade hustru och tio barn efter sig. Dirksen dömdes 1981 till fem års straffläger på grund av sin religiösa verksamhet. Redan tidigare hade han avtjänat sammanlagt åtta år i två omgångar.

(*IGFM, Frankfurt*)

SDI till Västs försvar

Det amerikanska rymdförsvarsprogrammet SDI (ibland kallat "Stjärnornas krig") är en högteknologisk utmaning som entusiasmerar och engagerar den amerikanska ungdomen i en utsträckning som vi har svårt att föreställa oss i Europa. SDI är vad månprogrammet var på 1960-talet. SDI syftar till att för första gången skydda befolkningen mot fientliga kärnvapenfall.

USA:s strategiska mål

Sedan 1968 är den amerikanska avskräckningsstrategin mot ett sovjetiskt kärnvapenfall mot USA och Västeuropa byggd på i huvudsak följande strategiska mål: "Upprätthållandet av en strategisk kärnvapenstyrka som har möjlighet att som vedergällning förinta mellan en fjärdedel och en tredjedel av Sovjets befolkning och två tredjedelar av Sovjets industri" (försvarsminister Robert McNamara 1965-02-24)

Mot slutet av 1970-talet accepterade USA att Sovjet skaffade sig motsvarande avskräckningskapacitet. Den ömsesidiga avskräckningen skulle vara symmetrisk. Befolkningscentra skulle tjäna som pant för att fredliga förhållanden skulle råda. Därför kallades denna doktrin i USA för Ömsesidigt garanterad förintelse (Mutual Assured Destruction, MAD).

Den strategiska tanken tjänade som grundval och axiom för den amerikanska positionen i förhandlingar om strategiska vapen — SALT — mellan 1969 och 1979. Först mot slutet av 1970-talet insåg den amerikanska ledningen, då ännu under Carter, att Sovjet aldrig accepterat den strategiska symmetrin och aldrig inriktat uppbyggnaden av sin egen arsenal på den symmetrin.

Under vilseledning av amerikanerna hade Sovjet sedan mitten av 1960-talet rustat upp kraftigt och därmed skaffat sig en starkare kärnvapenstyrka än USA. Nu kan man hota USA:s interkontinentala kärnvapen — framförallt de landbaserade — och med sin eurostrategiska arsenal öva utpressning mot Västeuropa.

I sitt tal den 23 mars 1983* lämnade president Reagan den gamla strategiska tanken och skisserade ett nytt strategiskt tänkande som tog hänsyn till USA:s och Västeuropas ofördelaktiga strategiska läge. MAD-tanken skulle successivt ersättas av

en strategi som skulle bygga på garanterat försvar istället för garanterad förintelse. Och därmed skulle också befolkningen i USA och Västeuropa garanteras överlevnad även inför hotet av sovjetiska land- och ubåtsbaserade robotar. Om Sovjet skulle ansluta sig till ett symmetriskt koncept skulle kärnvapenarsenalerna vara oskadliggjorda ur strategisk synpunkt och de skulle kunna avskaffas efter förhandlingar. Det skulle innebära att bägge sidor skulle kunna arbeta efter principen om Garanterat försvar.

Den nya principen

Det nya mål som satts upp av president Reagan skall uppnås genom att motståndarens robotar, identifieras, spåras, beskjuts och förintas.

Samma mål eftersträvade USA en gång innan undertecknandet av SALT-I-överenskommelsen 1972. Då arbetade man med utvecklingen av antirobotroboten (ABM) *Safeguard*. *Safeguard* skulle vara utrustad med två robotar och två radarsystem per enhet och angripa de sovjetiska stridsspetsar som angrep amerikanskt territorium redan i atmosfären.

Enligt det avtal som undertecknades i Moskva 1972 har vardera sidan bara tillstånd att upprätta två ABM-anläggningar. En för att skydda avfyringsramper för interkontinentala robotar och en för att skydda den egna huvudstaden. För varje system får högst 100 robotar användas. Enligt ett tillägg till avtalet från den 3 juli 1974 begränsades antalet system till ett per land, att placeras valfritt vid robotarna eller huvudstaden. Sovjet valde att skydda Moskva, medan USA satsade på att skydda sina robotar. Den amerikanska anläggningen togs i drift 1975.

Den amerikanska anläggningen har delvis tagits ur funktion efter beslut av senaten. Men den sovjetiska anläggningen runt Moskva är fortfarande i funktion.

Sedan 1972 har bägge supermakterna fortsatt att forska om ABM-system. De tankar

som Reagan nu presenterat ansluter till tidigare igångsatta projekt.

Det nya inslaget består i att en rad projekt samordnas till ett enhetligt system som bygger på en kombinerad insats av olika teknologier i olika skeden av en stridsspets' färd från avskjutning till mål.

Första fasen, avskjutningsfasen, omfattar första och andra steget i robotens bana. Under andra fasen skiljs stridsspetsarna (och och de särskilda vilseledningsattrapperna) från raketerna. Under tredje fasen flyger stridsspetsarna och attrapperna utanför jordatmosfären. Under den fjärde fasen slutligen återinträder stridsspetsar och attrapper i jordatmosfären och flyger mot målet.

Det nya försvarssystemet skall emellertid inte bara skydda mot interkontinentala robotar under dessa fyra faser, utan också mot ubåtsbaserade robotar och medeldistansrobotar som den sovjetiska SS-20. Detta betyder att USA skulle ställa även sina allierades territorium under sitt beskydd.

För att ge skydd mot kryssningsrobotar och flygburna kärnvapen måste systemet kompletteras med ett effektivt luftförsvar.

Teknologierna

När det gäller teknologierna är det viktigt att skilja mellan direktenergivapen som laser och partikelstrålvapen och kinetiska energivapen, som elektromagnetiska rälskanoner och jaktrobotar som skall förinta motståndarens robot med hjälp av sin höga rörelseenergi.

Direktenergivapnen är:

Lasersystem

Gasdynamisk laser

Kemisk laser

Krypton-fluorid-laser

Fri elektron-laser

Röntgen-laser

Partikelstrålesystem

Elektronstrålar

Jonstrålar

Neutronstrålning

Myonstrålning

Plasmastrålning

Kinetiska energivapen

Elektromagnetisk rälskanon (målet är att accelerera ett föremål till 100 km/s)

Jaktrobotar med hög hastighet

Med undantag för metoden att ladda upp en röntgenstråle-laser med en kärnvapen-explosion är systemet i grunden byggt på att kärnvapen inte skall användas.

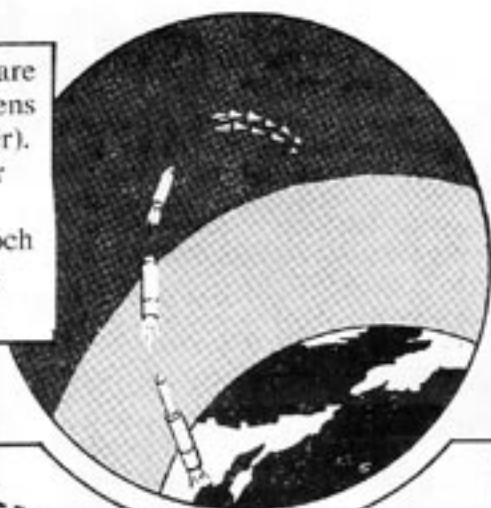
Vad beträffar användningen av de olika vapnen skulle framförallt röntgenstrålelasern, neutronstrålen och den kemiska lasern med hjälp av rymdstationer styras in mot de interkontinentala robotarnas första och andra fas. I USA räknar man med att under senare delen av 1980-talet kunna visa att systemen fungerar och de bör ha nått teknisk mognad under början av 1990-talet. Systemen skulle

*Ronald Reagans tal finns avtryckt (till de viktigaste delarna) i *Contra* nr 2 1984.

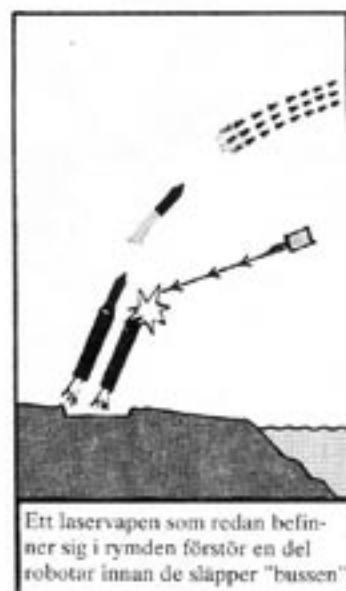
VAD SDI HANDLAR OM

Anfallet

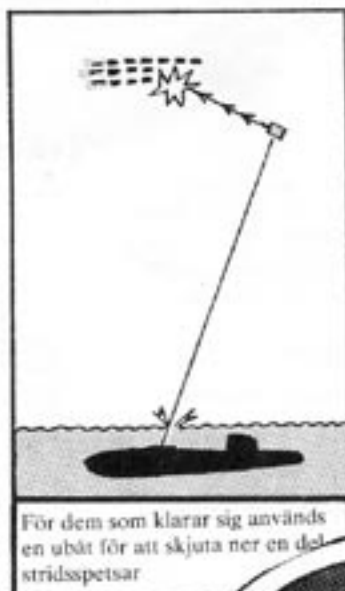
En robot innehåller en behållare (en "buss") upp till atmosfärens gräns (dit tar det fem minuter). Efter ytterligare fem minuter delas "bussen" upp i tio separat styrda stridsspetsar och upp till 100 attrapper. Tjugo minuter senare är de i USA.

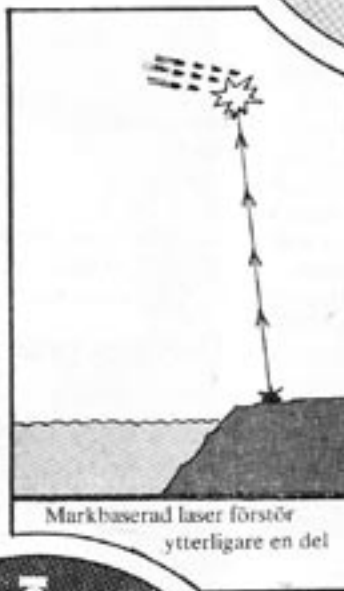
och om SDI fungerade perfekt

Ett laservapen som redan befinner sig i rymden förstör en del robotar innan de släpper "bussen"

För dem som klarar sig används en ubåt för att skjuta ner en del stridsspetsar

Markbaserad laser förstör ytterligare en del

Och andra vapen runt målet förstör resten.

Men problemen:

Att träffa roboten. En laser som kan skjuta ner en robot väger 500 ton. Den behöver 7 sekunder på sig. Under den tiden förflyttar sig roboten 30 km. Det är oklart hur många laserstationer som skulle behövas.

Den laser som bara behöver en sekund på sig för att bränna sönder sitt mål måste vara markbaserad. Strålen skulle på grund av jordens rundning behöva reflekteras i två optiskt perfekta speglar.

kunna tas i bruk mot slutet av 1990-talet.

För användning mot robotarnas tredje och fjärde fas skulle de kinetiska energivapnen komma till användning. Jaktrobotarna skulle stödjas av luftburna övervaknings- och styrsystem. Även den elektromagnetiska rälsskanonen skulle vara luftburn. Med dessa system skulle de stridsspetsar förintas som överlevde de första

faserna. Möjligen skulle den elektromagnetiska rälsskanonen också kunna användas mot de första faserna med bas på en rymdplattform, särskilt då mot ubåtsbaserade robotar.

Det första framgångsrika experimentet med en jaktrobot gjordes den 10 juni 1984. Mot bakgrund av erfarenheterna från det hittillsvarande utvecklingsarbetet räknar man

med att kinetiska energivapen skall kunna tas i bruk inom kort, dvs i slutet av 1980- eller början av 1990-talet.

Vid sidan av själva vapensystem utvecklas lednings- och stödsystem. Bland annat gäller det nya datorer och ny programvara till dem. Det behövs också simuleringsystem, för det är bara genom simulering som man får tillfälle att pröva om systemet fungerar.

Andra stödprogram forskar kring energiförsörjningen för rymdbaserade stridsanläggningar och skydd mot sovjetiska motåtgärder.

Budgeten

För forskning och utveckling på olika områden kopplade till projektet avsattes förra och innevarande budgetår 26 miljarder dollar. Kostnaderna för hela systemet har uppskattats till mellan 100 och 500 miljarder dollar.

Mellan budgetåren 1984 och 1987 har den organisation som upprättats för SDI-projektet under general James A. Abrahamson en budget på 50 miljoner dollar (1984), 1,4 miljarder (1985), 3,7 miljarder (1986) och 4,9 miljarder (1987).

Om man analyserar budgetfördelningen kan man utläsa att följande områden prioriteras: radar, optik och datorer för övervakning, identifiering och spårning av angrivande robotar. Dessa komponenter är grundförut-sättningar för att resten skall fungera.

Beträffande vapenkomponenterna delas forskningsanslagen lika mellan direktenergivapen och kinetiska energivapen. Men eftersom direktenergivapenpengarna fördelas på tio olika vapensystem, medan de kinetiska energivapnen endast omfattar två system, kan man dra slutsatsen att de sistnämnda prioriteras. Forskningen på detta område har också kommit längre och kan snart resultera i funktionsfärdiga system.

Av direktenergivapnen verkar röntgenstrålelaser mycket lovande och effektiv. Nyligen fick Charles Rhodes vid University of Illinois i uppdrag att försöka utveckla en röntgenstrålelaser som inte behöver startas upp med en kärnvapenexplosion.

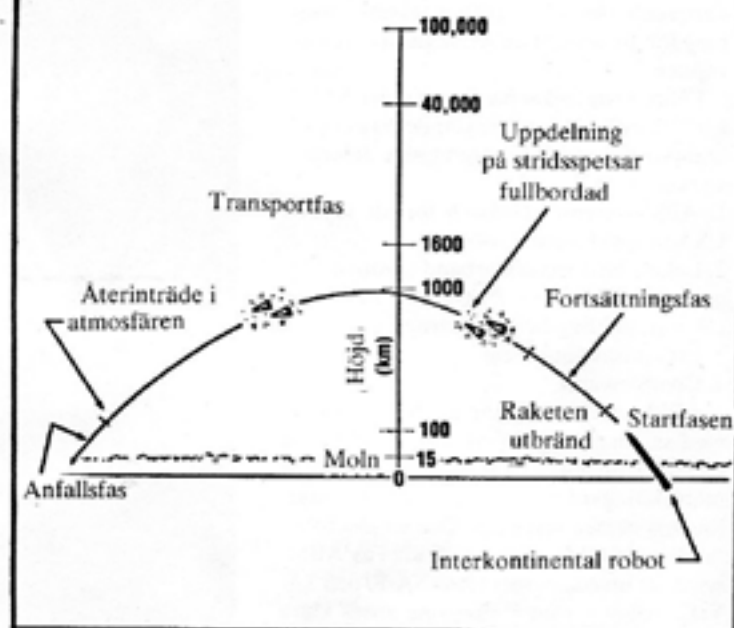
Grundforskningsuppdrag på sammanlagt 19 miljoner dollar delades ut till fem amerikanska högskolor i mars 1985, det gäller bl a utveckling av rymdbaserade energianläggningar, elektriska system för rymdbaserade försvarsvapen, energiförsörjning för rymdstationer m m. Ytterligare 187 miljoner dollar står under innevarande budgetår till förfogande för grundforskning.

Laboratorier

De första forskningsuppdragen har som nämnts redan delats ut på olika statliga institutioner. Det gäller välkända institutioner som de i Los Alamos i New Mexico, Sandia i New Mexico och Lawrence Livermore i Kalifornien. Forskningen gäller bl a partikelstrålning och röntgenstrålning. Andra institutioner har engagerats för att utveckla superdatorer, som uppges skall bli hundra gånger så snabba som de Cray-datorer som idag är de snabbaste som finns. (I Sverige finns bara en enda Cray-dator, den används för utvecklingen av JAS-planet och för de mest krävande forskningsprojekten vid universitet och högskolor).

De stora satsningar som nu görs vid de

En interkontinental robots bana. Starter (till höger), uppdelningen i strids-spetsar och anfallsfasen (till vänster)

främsta amerikanska universiteten bör leda till lika imponerande resultat som under Apollo-programmet under 1960-talet.

Företag

Forskning och utveckling av direktenergivapen har huvudsakligen lagts ut på statliga forskningslaboratorier, med bara ett begränsat antal försvarsindustrier inkopplade. När det gäller kinetiska energivapen spelar försvarsindustrin en mer betydelsefull roll, framförallt LTV, Westinghouse, Martin Marietta, General Electric, Litton, Rocketdyne, Electromagnetic Launch Research Inc, General Dynamics, Physics International och Aerojet. Dessa företag har fått uppdrag som rör konceptutvecklingen.

Även företag utanför USA har fått forskningsuppdrag. Det gäller företag i Storbritannien, Japan, Frankrike och Västtyskland. Enligt general Abrahamson gäller det i Frankrike framförallt Compagnie de Recherches et Etudes d'Optique et Sciences Connexes, som tillverkar klystroner. Dessa ingår som en komponent i en elektronlaser. I Västtyskland är det flygplanstillverkaren Dornier som är främsta uppdragstagare. Det gäller framförallt rymdbaserade riktinstrument med hög noggrannhet. Enligt tidskriften Der Spiegel skulle också lastbilsföretaget MAN kunna komma ifråga för utveckling av en kolfiberantenn och Zeiss för infrarödteleskop.

Tidsplanen

Två möjligheter för färdigställandet av SDI-systemet verkar nu mest troliga.

Den ena möjligheten är att bygga upp ett

skyddssystem med kinetiska energivapen som första fas. Det skulle framförallt röra sig om markbaserade vapen och räkkanoner riktade mot stridsspetsarna i mellanfasen av deras bana. Dessa system borde kunna vara färdiga i början av 1990-talet. Eftersom detta system bara kan avse att skydda viktiga mål måste det kompletteras med fortsatta satsningar på offensiva kärnvapen. I en andra fas som skulle bli aktuell först i början av 2000-talet skulle direktenergivapnen följa efter. Ett införande i två faser förespråkas av senaten och genom bl a Center for Strategic and International Studies och för projektet viktiga företag som Martin Marietta.

Den andra möjligheten är att vänta tills alla komponenter i systemet är färdiga och utprovade. Då skulle hela systemet tas i bruk samtidigt. Det skulle inte kunna ske förrän i början av 2000-talet. Då skulle USA:s enda motvapen mot sovjetiska kärnvapen vara hotet om egna offensiva kärnvapeninsatser. Det råder också ännu osäkerhet om de praktiska förutsättningarna för alla direktenergivapen, med undantag av röntgenstrålelaser. Det kan ta längre tid än man tror att få de andra alternativen funktionsdugliga.

Sovjets strategiska försvar

Sovjet har i motsats till USA redan defensiva system mot kärnvapnen. Så här heter det i "Sovjetiska militärenckyklopedin": "Beroende på uppgift indelas vapnen i offensiva och defensiva. . . Till de strategiska defensiva vapnen hör: System med styrda luftvärnsrobotar och antirobotrobotar med konventionella laddningar eller kärnladd-

ningar. Robotarna skall förinta strategiska robotar och andra luftmål. Vidare vapen för rymdförsvaret, robot- och flygvarnings-system, ledningssystem för luftförsvarsstyrkorna och robotförsvaret och teknisk utrustning för att skydda de strategiska defensivvapnen."

Enligt dessa tankar har Sovjet sedan SALT-I 1972 fortlöpande utvecklat de fyra huvudkomponenterna i de strategiska defensivstyrkorna:

1. ABM-systemet *Galosch* för att skydda USA mot anfallande robotar.
2. Lokala luftförsvärsförband (*Protivo-vozdusjnaja Obrana - PVO*) med luftvärnsrobotar, jaktflyg och radartrupper.
3. Ett antisatellitssystem.
4. Civillförsvaret.

ABM-systemet består av fyra komplex med sammanlagt 64 Galosch-robotar med en räckvidd på 30 mil. Till systemet hör målsökningsradar och förvarningsradar. Radarsystemen utvecklas. Och antalet robotar ökas från 64 till 100. Vid sidan av ABM-systemet utvecklas robotarna SA-10 och SA-Y-12, robotar som åtminstone anses klara av medeldistansrobotar av typerna *Perishing-II* och *Lance*. Systemen tas i drift nu och under de närmaste åren.

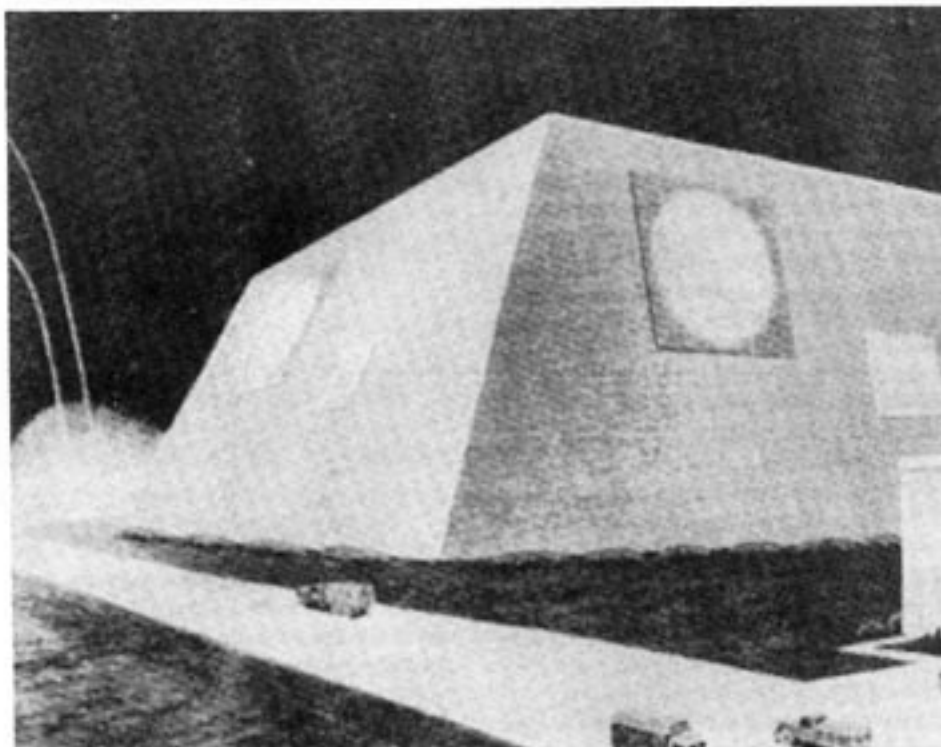
För försvar mot fiendligt bombflyg förfogar det lokala luftförsvaret över 10.000 luftvärnsrobotar, som är utplacerade på 1.000 platser längs den sovjetiska gränsen. Dessutom finns 4.000 luftvärnspjäser fördelade på 445 olika förband. Mer än 5.000 målstyrningsradaranläggningar backar upparsenalen, vartill kommer 1.200 jaktplan inom luftförsvärsstyrkorna. (Det sovjetiska flygvapnet disponerar därutöver 2.800 jaktplan). Det lokala luftförsvaret förfogar t o m över det modernaste sovjetiska jaktplanet MiG-31, vid sidan av äldre MiG-25 och MiG-23.

Det sovjetiska antisatellitssystemet togs i bruk 1971 och är alltså dess världens enda antisatellitssystem. Systemet innebär ett hot mot de amerikanska satelliter som rör sig i banor nära jorden.

Det sovjetiska civillförsvaret engagerar i fredstid 150.000 heltidsanställda. Under krigstid skulle verksamheten växa till 16 miljoner män och kvinnor, som är civillförsvärspliktiga. 1.500 speciellskyddsrum är avsedda för de 175.000 viktigaste personerna i Sovjet. Även under krig härskar "Nomenklaturen".

Vad syftar då det sovjetiska försvarssystemet till. För det första skall man uppenbarligen försöka försvara ledningen i Moskva mot ett vedergällningsanfall från amerikanska, brittiska och franska ubåtar. Vidare skall luftförsvaret stoppa det amerikanska strategiska bombflyget. Vid utbrottet av ett kärnvapenkrig skall amerikanska spanings satelliter slås ut. Dessa tre program kompletteras med civillförsvaret som skall garantera elitens överlevnad.

Forskningsarbete pågår framförallt rörande laservapen på rymdstationer.

En radarinstallation i det sovjetiska ABM-systemet. Observera de enorma dimensionerna. Teckningen hämtad ur "Soviet Military Power", som utges av amerikanska försvaret.

Förre sovjetiske generalstabschefen Nikolaj Ogarkov (han som vid en presskonferens försvarade nedskjutning av det koreanska passagerarflygplanet) skrev 1982 följande: "Detta gäller i full utsträckning kärnvapenrobotar, vars tillkomst har framvingat en omprövning av det militära tänkandet för att utarbeta aktiva åtgärder för att skydda sig mot dem. Framväxten av skyddsåtgärder har lett till en fulländning av de offensiva vapnen. Detta belyser den eviga sanningen att kampen mellan vapen och motvapen är en källa till krigskonstens utveckling."

Dagsläget

USA förfogar idag varken över ett strategiskt luftförsvaret eller ett effektivt civillförsvaret. Det är mot den bakgrunden som president Reagan har tagit initiativet till SDI-programmet. På lång sikt behöver emellertid USA inte bara SDI utan också utveckling av de mer konventionella försvarsmetoderna som Sovjet redan byggt upp.

Det senaste i desinformationsväg om SDI kunde i början av 1986 avlyssnas i Sveriges Radio. Det var "freds"forskaren Johan Galtung som lät meddela att systemet inte alls var defensivt utan också kunde användas offensivt — för att bränna ner hela sovjetiska städer. Påståendet är fullständigt bisarrt. SDI:s stora tekniska problem är att uppnå tillräckligt stora energimängder för att bränna sönder en robot som rör sig. Eller att träffa rätt med exempelvis en rälskanon. I värsta fall skulle hela systemet kunna förstöra något tusental bilar i hela Sovjet. En helt meningslös förmåga sett i det stora perspektivet och jämförbart med de andra offensiva vapen

(Forts från sid 9)

"Fyra talande tomma stolar". Mest är det i storstäderna och Västerbotten och Norrbotten som de tomma stolarna dyker upp, men de finns över hela landet. Kanske någon läsare kan tipsa den nyfikna Contra-redaktionen vad som ligger bakom. Tills vidare gissar vi att det är någon udda religiös sekt som på detta sätt samlat över 800 röster.

Valresultat 1985

Miljöpartiet	83645 (-8142)
Socialistiska partiet	16247 (+12303)
Tomma stolar	830 (+830)
Centrumdemokraterna	776 (-1950)
Nordiska Rikspartiet	470 (+354)
Europeiska Arbetarpartiet	393 (+259)
KPML(r)	321 (-68)
Kalle Anka	302 (+116)
Nationaldemokratiska partiet	179 (+179)
Opinionspartiet	177 (-190)
Kärnkraftsmotståndarna Ren Värld	132 (+132)
Ekologiska partiet	95 (+95)
Framstegspartiet	87 (+27)
Sveriges Kommunistiska Parti	77 (-12)
Skånepartiet	70 (-19)
Vänsterradikala socialistpartiet världsmedborgarnas fredsparti	69 (+69)
Förändrar ingenting	36 (-80)
Övriga partier	6285

Carl G. Holm

som finns. SDI är till hela sin karaktär ett försvarssystem, som ger hopp om en framtid utan kärnvapenhot.

Röda hjälpen -Moskvas förlängda arm

Röda hjälpen bildades av Lenin 1922. Till Sverige kom den 1924. Fram till 1982 opererade den öppet i vårt land. Sedan dess är den underjordisk, med kopplingar till den undre världen.

När Wilhelm Münzenberg (1889-1940) besökte Lenin i Moskva 1920 lade han fram ett förslag att genom en ny effektiv organisation starta export av revolutionen, undergräva den västerländska demokratin och stödja radikala rörelser och personer i Väst.

Münzenberg hade själv 1918 sysslat med terroristverksamhet i Zürich. Han arresterades och utvisades. 1919 blev han ledare för Ungdomens kommunistiska internationa-

l. Lenin samtyckte omedelbart till Münzenbergs idé och letade fram initiativtagare.

I november 1922 grundades på initiativ av polacken Julian Balthasar Marchlewski (alias Karski, alias Kujawski) MOPR ("Den internationella hjälporganisationen för revolutionära kämpar"). Den västliga grenen heter *Den internationella röda hjälpen*.

En av MOPR:s grundare var Vincas Mickevicius-Kapsukas (1880-1935) från Litauen. Under åren 1920-21 arbetade han illegalt i Litauen för Komintern. Sedan flyttade han till Moskva. 1928 blev han medlem i Kominterns exekutivkommitté.

Beslutet att bilda MOPR fattades på Kominterns fjärde kongress den 30 november 1922. Grunden till beslutet var ett förslag från en förening för gamla bolsjevik, presenterat av Feliks Kohn.

I beslutet sågs målet bland annat vara att uppfostra massorna i revolutionens anda med kommunistiskt maktövertagande i hela världen som slutmål.

Marchlewski var också med om att bilda Komintern år 1919. Ett år senare utarbetade han ett program för Komintern. Samma år var han med i den provisoriska polska revolutionära kommittén för att med våld störta den borgerliga regeringen i Polen. 1923 valdes Marchlewski till ordförande i centralkommittén för MOPR. Allt enligt *Lilla sovjetencyklopedin*.

Från 1924 började Münzenberg i Tyskland verka som agent för den sovjetiska under-

rättelsetjänsten och *Röda hjälpen*. Han valdes in i organisationens exekutivkommitté. Han var även med om att bilda *Mezrabpom* (Den internationella arbetarhjälp), som verkade under åren 1921-35.

Komintern och *Röda hjälpen* försökte organisera kommunistiska revolutioner redan i september 1923 i Bulgarien, 23-25 oktober 1923 i Hamburg och den 1 december 1924 i Estland. Försöken misslyckades.

Enligt *Stora sovjetencyklopedin* leddes i början all verksamhet av MOPR:s byrå, från mars 1923 av dess centralkommitté. I juli 1924 genomfördes MOPR:s första kongress, som utsåg en exekutivkommitté. Alla operationer samordnades av den politiska polisen OGPU (nuvarande KGB).

Julian Marchewski dog den 25 mars 1925 och efterträddes av Panteleimon Lepesjinskij (1868-1944). MOPR:s andra kongress valde Jelena Stasova till ny ordförande för organisationens sovjetiska centralkommitté. Hon verkade som MOPR:s ledare 1927-1937.

1933 gav hon i Moskva ut skriften *MOPR - 10 år*, där hon gav en råd hjälpsväckande uppgifter. Hon medgav att *Röda hjälpen* var den revolutionära rörelsens högra hand.

Redan 1932 hade Clara Zetkin (1857-1933) gett ut en liknande bok, *Det tioåriga MOPR*, i Moskva. Hon var medlem i tyska kommunistpartiets centralkommitté och Kominterns exekutivkommitté. Hon arbetade aktivt som *Röda hjälpen*s representant i Tyskland och blev 1925 ordförande i *Internationella röda hjälpen*s exekutivkommitté i Västvärlden. Hon var tysk kommunistisk riksdagsledamot 1920-1933. Hon fick Leninorden och år 1933 dog hon i Sovjet och begravdes vid Kreml-muren på Röda torget i Moskva.

Viktiga funktionärer i *Röda hjälpen* var också Sen Katajama, som flyttade till Moskva 1921 och Wilhelm Pieck (1876-1960). Pieck blev 1935 ledare för Tysklands kommunist-

parti och var 1949-1960 president i Östtyskland.

1923 började MOPR ge ut tidskriften *MOPR* på ryska. Från och med 1926 gavs den ut på tyska, engelska och franska. 1936 ändrades namnet till *Gemenskapen*. Den upphörde 1938. Vid MOPR:s tredje kongress 1932 gav organisationen sammanlagt ut över 90 tidningar, tidskrifter och bulletiner. Bland *MOPR*:s skribenter fanns Karl Radek (alias Sobelson).

Röda hjälpen i Sverige

1932 hade MOPR officiellt 70 nationella sektioner, i Tyskland, Österrike, Schweiz, Frankrike, Sverige, Norge, Danmark, Turkiet, England osv. Av dessa avdelningar var 38 illegala (i Finland, Estland, Lettland, Litauen, Polen och Ungern - 1932 förbjöds också avdelningen i Tjeckoslovakien) och sju halvlegala. Sammanlagt hade organisationen 14 miljoner medlemmar, varav 4,3 miljoner i Väst.

Svensk representant i Moskva 1932 var kamrat Gerda Linderot, som inför världskongressen klagade: "Vår organisation är svag i de viktiga industrierna... vi stöter på slutet motstånd från den socialdemokratiska ledaren..."

Kongressens ledare var Sen Katajama. Talen avslutades med slagord som "Leve Internationella röda hjälpen!", "Leve världrevolutionen!"

I kongressens presidium fanns betydelsefulla kommunister som Béla Kun, Jemeljan Jaroslavskij och Feliks Kohn. Kongressen beslöt att mer aktivt arbeta för sitt "heliga mål": kommunistens fullständiga seger i hela världen.

Den svenska *Röda hjälpen* grundades officiellt i augusti 1930. Men i själva verket bildades den redan 1924 som en illegal grupp, enligt A. Avrus' bok *Den proletära internationalismen i aktion* (Saratov 1971, upplaga 300 ex). Man kunde redan samma år skicka 500 kronor till exekutivkommittén i Moskva. Sekreterare i organisationen blev 1933 Knut Olsson, som senare blev stadsfullmäktig för vpk i Stockholm och som också stod bakom tidningen *Ny Dag*.

1932-1935 utgavs tidskriften *Röda hjälpen* (1932 dock under namnet *Frühetskravet*). Den kom ut med sammanlagt 13 nummer. Upplagan var 8.000 exemplar.

Den 1-2 december 1934 höll svenska *Röda hjälpen* sin första kongress, med hade redan officiellt 10.000 medlemmar.

I början var socialdemokraterna mycket kritiska mot *Röda hjälpen*, eftersom man ansåg att organisationen hjälpte terrorister och andra samhällsfarliga personer. Enligt *Röda hjälpen* nr 3 1934 hade socialdemokraternas partiorgan *Socialdemokraten* skrivit "varken Internationella röda hjälpen eller nazis tolereras." På socialdemokraternas partikongress 1934 fastställdes att medverkan i *Internationella röda hjälpen* var oförenligt

med medlemskap i Sveriges socialdemokratiska arbetareparti.

De svenska myndigheterna och särskilt polisen betraktade alla flyktingar som till Sverige via *Röda hjälpen* som icke önskvärda element. Några utvisades.

1934 var organisationen i Sverige så aktiv att den ansågs vara ett internationellt föredöme. Och *Röda hjälpen* nr 6 1934 sköt ut "Borås erövrade den stilig ryska fanan, som skänktes av Röda hjälpdistriktet 'Proletär' i Moskva." Boråsarna hade värvat många nya medlemmar.

I *Röda hjälpen* 1935 hette det att "Sovjetunionen är alla arbetandes fosterland."

Tiderna förändrades och redan 1939 fick *Röda hjälpen* statligt stöd! *Röda hjälpen* hade expedition först på Västerlånggatan, senare vid Mälartorget och på Slussplan.

Redan på 1930-talet hade svenskarna livliga kontakter med broderorganisationerna. Den 18 mars firades *Internationella röda hjälpens dag*. Och den 14 maj svenska *Röda hjälpens dag* (till minne av "Ådalsmorden")

Rånbyte till partiet

Enligt *Stora sovjetencyklopedin* organiserade *Internationella röda hjälpen* under åren 1923-1939 olika aktioner på Balkan, i Polen, Kina, Baltikum osv. Organisationen agerade så energiskt att de bulgariska terroristerna och Komintern-agenterna Georgi Dimitrov, Blagoi Popov och Vasil Tanev släpptes av nationalsocialisternas ledare Adolf Hitler 1933. Två år senare blev Dimitrov Kominterns generalsekreterare i Sovjet. Alla tre hade fått sovjetiskt medborgarskap.

Den 12 februari 1934 medverkade *Röda hjälpen* i en terroroperation i Österrike. *Sovjet-Estlands encyklopedi* hävdar att "februari 1934 utbröt i Wien och norra Steiermark beväpnade arbetaruppror, som slogs ned efter häftiga gatustrider".

Svenska *Röda hjälpen* (nr 1 1934) skrev följande: "Det internationella proletarietet sänker sina fanor för de stupade österrikiska kommunarderna i medvetandet att deras död inte var förgäves och att de kommer att hämnas."

För att diskutera situationen samlades MOPR:s fjärde kongress i Moskva den 18 mars 1934. Redan året innan hade MOPR:s exekutivkommitté, med anledning av Clara Zetkins död, uttalat följande i den tyska upplagan av tidskriften *MOPR*: "Vi skall inte lägga ned våra vapen, innan den proletära revolutionen har segrat i hela världen."

Stora sovjetencyklopedin hävdar att det var *Röda hjälpen* som var inblandad i häftiga strider i oktober 1934 i Spanien, att man stödde deltagande i spanska inbördeskriget 1936-1939, och att man ordnade försvarsaktioner för de kommunistiska "hjältarna" N. Sacco och B. Vanzetti, som 1921 i Massachusetts dömdes till döden för rån. Båda avrättades 1927, trots stora Sovjetinspirerade demonstrationer i olika länder.

Redan Lenin hävdade, enligt Louis Fischers berömda Lenin-biografi, att man måste utnyttja professionella brottslingar som allierade med kommunismen.

Bolsjevikerna själva sysslade också med brottslig verksamhet, för att finansiera "revolutionen". Bl a tåg- och bankrån. Det mest beryktade rånet genomfördes i Helsingfors 1906, men enbart i Kaukasien organiserade Josef Stalin över 1.100 bankrån (enligt Hans Björkegrens bok *Ryska posten*).

Den mest kände rånaren och terroristen var Semjon Kamo (alias Simon Ter-Petrosjan), som var Stalins ungdomsvän och en av de mest framgångsrika "expropriatörerna" som själv genomförde hundratals bankrån.

Om Stalins brottsliga verksamhet tiger man numera, men Kamo beskrivs i den sovjetiska partihistorien som den ädle röva-

Stalin var tidvis eftersökt av tsarens polis, bl a för delaktighet i en rad bankrån. Tidvis var han också engagerad som uppgiftslämnare åt hemliga polisen! Här bilder ur tsarpolisens kartotek.

ren, som stal från bankerna för att ge till Partiet.

Den 26 juni 1907 genomfördes en jättekupp på Tiflis järnvägsstation. Bolsjevikerna fick ur en sedeltransport en säck som innehöll 340.000 rubel (1 miljon kronor i dåtidens svenska penningvärde). Kamo gav säcken till Stalin, som höll sig i bakgrunden. Sedlarna smugglades sedan till Västeuropa, men ryska polisen hade varnat sina kollegor. Många bolsjevik greps därför, bl a Maksim Litvinov, som i Stalins Sovjet blev folkkommisarie för utrikes ärenden (utrikesminister) 1930-1939.

Både Kamo och Litvinov hade genomfört en kupp också i Bryssel. Det blev en del pengar över till dem själva också. Bomber och vapen skaffade de från Finland genom Nikolaj Burenin, som ledde den operativa verksamheten.

I samband med Tiflis-rånet greps även letten Janis Masters i Stockholm och dömdes av Svea hovrätt till sex månaders fängelse för stöld. Under åren 1924-1927 arbetade han under namnet Janis Straujans som "TASS-korrespondent" i Kina. I verkligheten var han agent för Komintern och *Röda hjälpen*, liksom hans kollegor ryssen Michail Borodin och esten Karl Säre. Karl Säre greps 1927 som sovjetisk agent.

Jelena Stasova, som var adlig, var känd som *Kamvat Absolut*. Hon var särdeles viktig

i Lenins hemliga kontaktnät. Den enda vid sidan av Lenins hustru Nadezjda Krupskaja som var helt informerad om Lenins kontakter och verksamhet.

Jelena Stasova, som alltså blev MOPR:s chef i Sovjet, var Krupskajas bästa väninna och betraktades som absolut orädd, pålitlig, samvetsgrann och osentimental. Georgij Salomon, som hoppade av redan på 1920-talet, citerar i sin bok *Bland de röda härskarna* ett omdöme om Stasova av Leonid Krasin: "En grym kvinna, en sorts häxa, en järnhård karaktär; hon tillstyrker exekutioner och andra ohyggliga saker". Socialdemokratiska partiet (som Lenin i mars 1918 döpte om till kommunistpartiet) och den socialistiska revolutionen var hennes liv.

Hon befann sig i Helsingfors då det stora bankrån genomfördes av bolsjevikerna Ivan

Ljuter (alias Luther). I slutet av februari 1906 hade "revolutionären" Michail Weinstein kallat henne till sig i Petersburg. Där dök även Lenin upp och meddelade henne att han och Leonid Krasin beslutat att skicka henne till Finland och Sverige på ett mycket besvärligt och viktigt uppdrag. Instruktioner skulle lämnas i Helsingfors. Hon visste allt om vapen och bomber.

I början av mars 1906 åkte Jelena Stasova till Stockholm. Sannolikt med hjälp av bytet från rånet organiserades ryska socialdemokraternas fjärde kongress i Stockholm (den 23 april till den 8 maj 1906).

Planer för Sverige

Sverige var inte bara ett viktigt land för smuggling av vapen, sprängämnen och illegal litteratur. Lenin hade också, enligt Alexander Solzjenitsyn, planer på att störta regeringen i Sverige och förvandla landet till ett bålverk för socialismen, varifrån man kunde styra världrevolutionen. Dessa planer låg som en reserv, om maktövertagandet i Ryssland skulle misslyckas. Det behövde aldrig sättas i verket. Hjalmar Branting och den svenska socialdemokratin visade en välvillig inställning och bolsjevikerna kunde utnyttja Sverige som bas inför den planerade statskuppen i Petrograd.

Röda hjälpens ledning bestod alltså av erfarna brottslingar och terrorister, som kunde allt om omstörtande verksamhet. De

mest fanatiska tjeckisterna (agenter i politiska polisen) tillhörde kärnan. Även J. Marchlewski hade under åren 1920-22 arbetat inom Tjeckan (nuvarande KGB).

*Röda hjälpen*s exekutivkommitté låg till 1937 i Moskva. Den flyttade då till Paris, där den låg till september 1939. Orsaken till flyttningen var önskemålet att komma närmare inbördeskrigets Spanien.

Under Andra världskriget kunde *Röda hjälpen* inte fortsätta sin verksamhet i Väst öppet, utom i Storbritannien och Sverige, men organisationen fortsatte sin öppna verksamhet efter kriget.

1947 lät diktatorn Josef Stalin genomföra en omorganisation. *Röda hjälpen*s avdelning i Sovjet upphörde, men utomlands växte verksamheten. *Stora Sovjet-encyklopedin* skriver: "Röda hjälpen nationella organisationer verkar i Frankrike, i en rad länder i Latinamerika..." (Moskva 1974, band 15, sidan 593).

Postgiro till 1982

Den halvlegala verksamheten fortsätter även i Sverige. Organisationens huvudkontor för Skandinavien finns i Stockholm. 1982 låg det på Erstagatan, hos en kommunistisk bokhandel.

*Röda hjälpen*s postgirokonto för Palestina-fonden avslutades 1982 och organisationen gick sedan delvis under jorden.

Officiellt hjälper organisationen dem som kämpar mot krigsfaran, marxistiska flyktingar, förföljda och fattiga. I verkligheten går hjälpen i första hand till marxistiska extremister.

Numera samordnas *Röda hjälpen*s undergrävande verksamhet av Sovjetiska kommunistpartiets centralkommittés internationella avdelning med Boris Ponomarev som chef (han var med i Kominterns exekutivkommitté). Rådgivare vid planeringen kommer från KGB (politiska polisen) och GRU (militära underrättelsetjänsten). Två välkända kamrater i den s k Palme-kommissionen har anknytning till verksamheten, Michail Milstein och Georgij Arbatov (båda är underrättelsegeneraler).

Röda hjälpen i propagandan

A. Avrus gav 1971 i Saratov ut en bok, *Den proletära internationalismen i aktion*, om *Röda hjälpen*s moderna historia och taktik. Han beskriver hur man från sovjetiskt håll försöker påverka opinionen i de kapitalistiska länderna.

Hur det går till praktiskt avslöjade en KGB-major, Stanislav Levtsjenko, som 1979 hoppade av i Japan. 1982 dömdes han till döden i sin frånvaro i Sovjet.* I september 1985 publicerade den exilryska tidskriften *Obozrenije* en artikel av Levtsjenko, där han visar att Sovjet började skapa sin "temte

*Fallet Levtsjenko behandlas utförligt i John Barrons bok *KGB idag* som kan beställas från Contra för 130,- plus porto.

"Vänskapens hus" som Sovjet köpt åt danskarna. Där finns den sovjetiska biografen "Kosmos", som visar sovjetiska propagandafilmer. Bakom kulisserna sysslar Sovjet med mer spännande verksamhet.

kolonn" i Väst redan på 1930-talet. OGPU (nuvarande KGB) gjorde det framförallt med hjälp av Komintern, men också *Röda hjälpen* fick vara med. En av agenterna var Antonio Gramsci (1891-1937), kommunisternas ledare i Italien. 1923 återvände han från Sovjet till sitt hemland och började omedelbart sprida kommunistisk propaganda. När de italienska fascisterna arresterade Gramsci 1926 startade *Röda hjälpen* genast en försvarskampanj. När Komintern avslutade sin verksamhet 1943 tog *Röda hjälpen* från 1947 helt över.

Stanislav Levtsjenko bekräftar att ett av de viktigaste organen i det undergrävande arbetet är Internationella avdelningen vid kommunistpartiets centralkommitté. Alla hemliga aktioner måste godkännas av politbyrån tillägger Levtsjenko. Han hävdar att en av dessa hemliga påverkansaktioner under 1970-talet var riktad mot neutronbomben. Alla resurser och hela KGB:s styrka i Europa mobiliserades i denna kampanj. Med hjälp av alla möjliga medlöpare, som verkade som kraftiga megafoner, kunde KGB basunera ut att neutronbomben var det allra mest sataniska vapen som mänskligheten hittat på. Kampanjen var mycket framgångsrik. Sovjet tog hem segern när USA beslöt att lägga vapnet på hyllan.

Det finns ett helt nät av sovjetiska inflytandeagenter i Väst. En del av dessa betalda förrädare arbetar inom regeringskretsar som medhjälpare eller sekreterare eller är kända journalister, författare, vetenskapsmän och industriledare. I Frankrike arresterades för några år sedan den kände journalisten Pierre-Charles Pathé, som var KGB-agent. Han dömdes till fem års fängelse.

Just nu satsas resurserna på en desinformationskampanj, som försöker presentera den nye diktatorn Michail Gorbatjov som liberalare, "snällare" och fredligare än föregångarna. Ett slags reformator. Det är en bild som inte stämmer med verkligheten.

Vänskapens hus

På senaste tiden har Sovjet framgångsrikt genomfört både öppna (propaganda) och hemliga (terrorism) aktioner mot Väst.

Den 23 oktober 1985 berättar *Norrskensflamman* att Sovjet köpt ett "Vänskapens hus" i Köpenhamn. Samtidigt satsar Moskva enligt västliga underrättelsetjänster mer än 200 miljoner dollar per år på utbildning av internationella terrorister på sovjetiskt territorium. Det finns över fyrtio träningsläger i Sovjet: i Moskva, Tasjkent, Batumi, Odessa, Simferopol (huvudbasen) och på andra håll.

Terrorismen har ökat kraftigt. Sovjet har också sedan 1968 försökt trappa upp oroligheter i Väst. 1968 organiserades våldsaktioner i Frankrike, USA och på andra håll. Hösten 1985 utbröt rasoroligheter i England. Massmördria försökte framställa dem som spontana. Men vandaler hade förberett sig väl (med molotov-cocktails, vapen och annan utrustning).

Genom att stödja vänsterterrorister följer man Lenins linje. Enligt tidskriften *Kommunist* (nr 5 1957) sade Lenin till representanter för Tjeckan den 6 februari 1920 följande: "Historien har visat att utan det revolutionära våldet är det omöjligt att uppnå segern."

Väldsmän inom *Röda ungdomen* i Nederländerna utbildades i ett av PFLP:s läger i Sydemen, enligt tidningen *De Telegraaf* i Amsterdam den 2 oktober 1976. "Folkfronten för Palestinas Befrielse" är en mycket mer aggressiv kommunistisk gruppering än PLO. Samma tidning hävdar att *Röde Hulp* odnade flera bombattentat som genomfördes av *Röda ungdomen* i början av 1970-talet i Nederländerna (bl a i staden Eindhoven).

1973 dömdes *Röda hjälpen*s strategiske och politiske ledare Lucien van Hoesel till två års fängelse för olaga innehav av spräng-

ämnen.

Ludvinna Janssen, som var medlem i *Röda ungdomen*, greps den 24 september 1976 i Israel. Hon erkände att hon deltagit i terroristutbildning i Aden tillsammans med andra europeiska (även skandinaviska) ungdomar.

Medlemmen i *Röda hjälpen* Evert van der Berg från Breda i södra Nederländerna grundade organisationen *Marxistiska skolkollektivet*. Syftet var att infiltrera lärarutbildningen och universitetsfakulteten och sedan radikaliserade ungdomen i Nederländerna och Belgien.

En annan medlem i *Röda hjälpen* Lenicka Roosendaal från Tjeckoslovakien bildade i mars 1975 tillsammans med Fons Antonissen (också medlem i organisationen) en mer "moderat" gruppering, *Röda solidariska fronten*.

Röda hjälpen's högkvarter i Nederländerna ligger i Amsterdam, men man bedriver även verksamhet i Haag, Rotterdam, Uden, Utrecht och Breda. När jag i maj 1985 besökte Amsterdam fanns på många ställen flygblad som uppmanade att döda påven, som presenterades som reaktionär kommunisthatare.

Enligt vissa uppgifter skall *Röda hjälpen* idag ha två viktiga centra, Sofia i Bulgarien och Paris i Frankrike. Vid känsliga operationer har man i praktiken nära samarbete med KGB, men de vanliga inblandade känner ofta inte till organisationens djupare syften.

All undergrävande verksamhet kräver västvaluta, som Moskva har ont om. Därför låter *Röda hjälpen* Väst betala kalaset. Delvis genom bidrag från olika vänsterorganisationer. Och i Sverige har t o m staten betalat bidrag.

Svarta affärer

Röda hjälpen i Stockholm samlade in pengar för marxistiska palestinier genom postgirokonto 14 00 85-2. Officiellt användes fonden för ädla ändamål, bl a för att bygga och driva kliniker i flyktinglägren. Och enligt *Röda hjälpen*'s officiella stadgar, som utarbetats i Moskva, ger man all möjlig materiell hjälp, medicinsk, juridisk, moralisk hjälp till politiska fångar och marxistiska flyktingar och deras familjer. Man tar också hand om stupade "revolutionärers" familjer.

Men verkligheten ser annorlunda ut. Vid flera tillfällen har det avslöjats att palestinska skolor och kliniker varit baser för terrorister. Och en svensk medlem i *Röda hjälpen*, Marita Johansson, erkände i Göteborgs-Posten den 15 augusti 1976 att bara en "del av de medel *Röda hjälpen* samlar in går till de kliniker som drivs av Folkfronten för Palestinas befrielse".

Större delen av pengarna får *Internationella röda hjälpen* genom den sovjetiska maffia som Moskva byggt upp i Västvärlden. Ett stort antal brottslingar har skickats till Väst. De har organiserat stöld-

ligor. Varor från varuhusen har sålts till halva priset på svarta marknaden eller via vissa butiker.

Genom bulvaner äger *Röda hjälpen* företag, butiker, restauranger, resebyråer, bilfirmor, guldsmedsbutiker osv.

Den sovjetiska brottsligheten är mest utbredd i USA och Västtyskland, där ett av de viktigaste fästena ligger i Offenbach nära Frankfurt. En annan bas finns i Ostia, en badort nära Rom (stadens antika hamn). I dessa sovjetiska kolonier förekommer alla möjliga tvivelaktiga affärer.

Prostitution och kyrksilver

Även i Sverige arbetar den sovjetiska maffian med allt som kan ge pengar. Enbart i Stockholm uppskattas 300 personer vara inblandade i olika ligor. Flera av brottslingarna har förbindelser med sovjetiska ambassaden. De är dessutom beväpnade.

En KGB-major vid sovjetiska ambassaden (där han är attaché) har utpekats som kontaktperson. Främst anses dock en KGB-överste ha varit. Han har också haft en diplomatisk post, men lämnade landet 1985. I januari 1985 kom en poliskommissarie och militärkapten från Sovjet till Sverige. Han är expert på brottslighet och träffade regelbundet vissa medlemmar i maffian. Bland andra träffade han en gång i veckan A, som våren 1985 greps för stöld. Han träffade också A:s väninna O. A. hade i Moskva arbetat som valuta-prostituerad åt KGB på ett Itouristhotell, enligt exiljournalisten Mark Popovskijs nya bok om sexvanor i Sovjet. I Stockholm besöker A, O och andra prostituerade sovjetiska kvinnor regelbundet polishusets simhall.

Senare under året ersattes poliskommissarien av en KGB-major med ställning som attaché vid ambassaden.

Och KGB-översten som lämnade landet i höstas hann innan dess överlämna sin Volvo 343 till en sovjetisk kvinna, som våren 1985 greps av Stockholms-polisen för stöld.

Den svenska polisledningen funderar ännu bara på problemet med den sovjetiska maffian. Men hela tiden kommer nya tvivelaktiga figurer från Sovjet. I juli 1985 kom en

22-åring, V, till Helsingfors, där han omedelbart kontaktade maffialedaren R. V började pendla mellan Sverige, Finland och Sovjet. Han bosatte sig i oktober 1985 illegalt i Stockholm. Han talar utmärkt finska och engelska. På hans födelsedag kom flera ledande medlemmar i maffian för att uppvakta. Bl a ledaren själv. Snabbt marscherat på några månader.

Den 8 juli 1984 stals drygt 20 kilo antika silverföremål från Klara kyrka i Stockholm. Värdet uppskattades till 1,5 milj kronor. Polisen konstaterade att den sovjetiska maffian låg bakom.

Våren 1985 skickade maffialedaren A, en kvinna, I, till Köpenhamn med uppdrag att organisera en ny aktiv stödliga. Hon bodde i Fredriksberg och återvände till Sverige i oktober.

Två stora stödfonder kontrolleras av den sovjetiska maffian. Från fonden i Helsingfors har en viss person, V, fått pengar för att starta en sovjetisk affär på Birger Jarlsgatan i Stockholm. Officiellt existerar inte butiken alls.

I Stockholm finns en arbetsfond som förvaltas av en person som fått inreseförbud i Finland på grund av sin verksamhet. Den fonden finansierar kupper (som den i Helsingfors i april 1985) och andra operationer.

En arbetslös "flykting" som kommit i motorbåt från Sovjet-Estland till Finland kunde den 6 oktober 1985 köpa en Mercedes i Stockholm. Han var också inblandad i försök att köpa de två rånarna från Estland som sitter i finskt fängelse fria, genom att erbjuda fångvaktaren 100.000 mark.

Den 10 december 1985 var det avlöningsdag för tjuvarna som arbetar åt den sovjetiska maffian. Ett trettiotal personer fick betalt för sina tjänster av maffialedaren på en bar i Gallerian i Stockholm. Det rörde sig om tusentals kronor till var och en.

I Stockholms City stjals för 700.000 kronor om dagen. Bara från Åhléns City försvinner varor för 83.000 kronor per dag. Flera medlemmar i de sovjetiska stödligorna är anställda där. En del stulna pengar går vidare till den kommunistiska verksamheten.

Jüri Lina

Mot klassjustis och fascistisk terror!

RÖDA HJÄLPEN

No 5. 1933.

Organ för Internationella Röda Hjälpens
svenska sektion

Pris 15 öre

ALARM!

BOK-NYTT

Socialism och fascism – samma familj

Boken utgör en sammanfattande redogörelse för olika socialistiska schatteringar i Europa. Bland annat redovisas nazismens framväxt ur 1910-talets socialiströrelse i Tyskland. I Italien gick Mussolini från aktivitet inom socialismen till att bli den ledande gestalten inom fascismen. Det finns ett nätverk av trådar mellan de fascistiska och de olika socialistiska riktningarna i vårt århundrade. Att fascismen utvecklades ur sekelskiftessocialismen har det länge hållits tyst om. Nu börjar en del lätta på förlåten.

Yvan Blot och åtta andra experter har analyserat sambandet mellan Marx' antisemitism och den tyska nazismens rötter i socialismen. I boken behandlas nyspråket, de falska beteckningarna. Exempel: skatt kallas "avgift", socialistindoktrinering kallas "fredsfostran".

Gemensamt för fascistiska och socialistiska länder är kulturen av Staten. Antalet statliga monopol och storleken av den offentliga sektorn är ett bra mått på socialiseringsgraden.

Det är oroande att det fortfarande finns samband mellan fascistoida tendenser och socialism. Desto märkligare är det då att socialister anser sig ha monopol, när det gäller att avslöja fascism.

Att socialism och fascism kan sammanföras till en och "samma familj" förtigs i Sverige mera än någon annanstans i världen. I Sverige får släktskapen mellan totalitära ideologier inte diskuteras, det är helt tabubelagt, varför denna bok naturligtvis är kontroversiell. Men boken kan ge läsarna en mer verklighetsnära syn på t ex transfereringar, ekonomisk förslavning, löntagarfondssystemet, beroendet av byråkraterna, den monopolistiska utvecklingen av undervisningsväsendet, klappjakten på individualister (vanligen kallade "avvikare") osv.

Om någon bok förtjänar benämningen väckarklocka så är det denna. En fyra sidor lång biografi kröner verket.

Arne Sundström

Yvan Blot (red): *Socialism och fascism – samma familj*. Förord av Carl-Johan Westholm. 145 sidor. Cirka 63:-. ISBN 91-7566-034-2. Timbro.

Socialtjänst – björntjänst

Så heter en bok författad av John Görnebrand, socialchef i Simrishamn. Görnebrand

är också känd som aktiv inom Centrumdemokraterna.

Titeln antyder att det skulle röra sig om en kritisk granskning av socialtjänsten. Så är emellertid inte fallet. I stället tar Görnebrand oss med bakom socialvårdens kulisser, och beskriver den sociala vardag han upplever som socialchef. Genom att berätta om ett antal människoöden ger han den som är intresserad av sociala frågor en ganska bra bild av socialtjänstens funktion. Socialtjänsten inbegriper ju inte bara socialbidragen, utan även äldreomsorg, fosterföräldrar, skolfrågor m m.

Tyvärr blir berättelserna ibland lite väl omständliga och förlorar sig i alltför noggranna beskrivningar av irrelevanta detaljer. Den svåra frågan som antyds i titeln har Görnebrand på det hela taget undvikit. Vad det handlar om är att det inte räcker med att socialkontoren betalar ut pengar. Vid sidan av detta måste även insatser göras för att den hjälpsökande ska kunna komma på fötter och fungera i samhället. Utan dessa kurativa insatser kan socialbidraget mycket väl bli till en björntjänst, som bidrar till passivering och kanske möjliggör missbruk av alkohol.

En annan viktig fråga som Görnebrand inte berör är huruvida det är för lätt att få socialbidrag. I normalfallet är det inte så – tvärtom – men det får inte bli så att den som har en rapp tunga har större chans att få bidrag, medan den som är mindre talför kanske blir utan, trots att han kanske är mer berättigad. Frågan bör ställas om inte reglerna för utbetalning av socialbidrag bör stramas upp för att undvika godtycke.

Hela Görnebrands skildring genomsyras av en förståelse för människor i svårigheter, en empati som borde vara ledstjärna för oss alla – åtminstone för oss som anser att en människa inte enbart ansvarar för sitt eget välbefinnande, utan även har ett ansvar för sina medmänniskor.

Att lösa människors sociala och personliga problem låter sig inte göras i en handvändning. Men ett samhälle som inte ser till att ingen åtminstone behöver lida materiell nöd, hur rikt och tekniskt utvecklat det än må vara, står fortfarande med ett ben kvar i barbariet.

Anders Fjällström

John Görnebrand: *Socialtjänst – björntjänst*. Grafika förlag, Simrishamn.

När professorn gick till socialen

För en generation sedan kunde en någorlunda normalt avlönad yrkesarbetare låta hustrun stanna hemma för att sköta om familjens småbarn. Åtminstone om familjen levde ett sparsamt och skötsamt liv och

hustrun ägnade en del av sina ansträngningar åt att hålla familjens kostnader nere.

Så är det inte idag. Det är inte bara arbetaren och tjänstemannen som har små om inga möjligheter att ordna livet på det sätt som hans far och mor gjorde. Samma sak råkar de grupper ut för som tillhört de högvalönades privilegierade skara, de som tidigare utgjorde socialgrupp 1.

Bakom denna utveckling ligger dels en allmän utjämning av lönerna, men också en förändring i kostnadsstrukturen så att livets nödortf har blivit relativt sett dyrare, medan det som kan betraktas som "lyxkonsumtion" och "prylar" blivit relativt sett billigare. Maten kostar mer än fem gånger så mycket som för tjugo år sedan, medan en TV-apparat kostar ungefär lika mycket (och nettolönen har kanske fyrdubblats). Viktigaste faktor bakom förändringen är dock ändringar i skattesystemet. Sedan 1970 beskattas alla som om de vore ensamstående. Ingen hänsyn tas till försörjningsbördan.

Samtidigt med detta har gränserna för statens och kommunens sociala omvårdnad vidgats. Den miniminivå som alla har rätt att uppnå har blivit så pass hög att den överskrider vad som blir kvar av en ensamförsörjares lön efter skatt, om det skall räcka också till en familj.

Professorn har rätt till socialbidrag om inte hustrun kan förstärka familjens samlade inkomst. Och om hustrun har ett eller flera småbarn som makarna vill att hon skall ta hand om är det inte något som intresserar myndigheterna, som istället satsar på ett daghem som kostar många gånger mer än vad en blygsam minskning av skatten skulle kosta.

Det är i korthet intrigen i en liten bok av Birgitta Sandberg-Hultman. Till skillnad från recensentens teoretiska beskrivning av hur det förhåller sig har författarinnan skildrat det hela på ett mycket personligt sätt. Om en dialog förd mellan professorshustrun som upptäcker att familjen borde få socialbidrag "enligt normen" och de sociala myndigheterna. Dialogen har sina poänger och anknyter till en central samhällsfråga.

En fråga som nog är mer central än vi vill föreställa oss. Mycket av det vi i statistiken upplevt som produktivitetstillväxt de senaste decennierna är i grunden rätt ihälgigt. Vi har ökat produktionen (BNP) per invånare. Men

vi har ökat antalet personer som utför den produktiva insatsen kraftigt. Produktionen per arbetstimme har bara ökat en bråkdel av produktionen per individ. Och en del av den produktionsökning som vi trots allt har noterat består av tjänster som har flyttats ut från den okända till den monetära sektorn. Barn tillsyn t ex. Den räknas nu in i BNP, vilket inte var aktuellt för tjugo år sedan. Det "producerades" ju i själva verket mer barn tillsyn då än nu, eftersom barnkullarna var något större. Men i statistiken är det tvärtom.

Och framöver kan vi inte ens räkna med de gångna decenniernas illusoriska tillväxt. Det finns snart inte fler kvinnor kvar som kan förstärka arbetskraften. Vi kan inte skapa mer "välstånd" genom att låta fler arbeta avlönat med det de tidigare gjort oavlönat. Nu är nästan alla avlönade.

Carl G. Holm

Birgitta Sandberg-Hultman: När professorn gick till socialen. Författares bokmaskin. ISBN 91-7328-487-4. 47 sidor.

Kontraspionage

"Min uppgift som kontraspion var att leta reda på spioner och agenter och få dem att berätta. Jag var fem fronters kontraspion i finsk och svensk tjänst — och måste då ibland agera som spion — inom Finlands, Tysklands, Sveriges, Japans och USA:s underrättelsetjänster under och efter andra världskriget. Vidare kunde jag ge svenska säkerhetstjänsten sådana upplysningar, att de bidrog till att gripa dess egen man, SAPO-spionen Stig Bergling."

Orden ovan kommer från Otto Kumenius, enligt egen utsägo "en hejare i sin genre". Självupptagenheten lyser igenom starkt, men bortser man från det är boken mycket läsvärd. Författaren har många skilda händelser att

berätta om från den särpräglade miljö han arbetade i.

Kumenius arbetade som överdetektiv vid Helsingforspolisen då kriget bröt ut 1939. Det dröjde sedan inte länge förrän han fick genomgå specialutbildning i kontraspionage och sedan följde händelserna slag i slag. Av berättelserna att döma var han mycket framgångsrik och få personer anade vad han egentligen sysslade med. Genom att också bluffa friskt nådde han mången gång sina syften.

Durkdriven och med stark själv tillit grep han sig an sina uppdrag. Boken innehåller 34 avsnitt och det är inte lite Kumenius hinner med. Vad sägs t ex om jakt på och förhör med ryska spioner, chefsskap för regeringens och presidentens livvakt, infiltration av tyska underrättelseväsendet, avslöjandet av en engelsk kontraspionagegrupp, uppspårande av attentatsmän, spårande av tysk finanshjälp till norska motståndsrörelsen, genomförande av transport av ester till Sverige?

Efter att ha vingats fly till Sverige började han med nya uppgifter här. Men det var nära att Kumenius greps vid ankomsten till Sverige. Det svenska underrättelseväsendet hade nämligen snappat upp att han arbetade för tyskarna. Den saken reddes dock ut ganska kvickt och det visade sig snart att Sverige genom Kumenius fick många värdefulla informationer. I Sverige kom han också märkligt nog i japansk tjänst. Japan var vapenbroder med Tyskland och Kumenius skulle rapportera dit via japanska mellanhänder i Stockholm.

Boken slutar med ett kapitel om turerna kring Bergling "och det var jag, Otto Kumenius, som kunde sätta fart på karusellen, det var mina uppgifter som till stor del låg bakom det slutliga avslöjandet."

Bergling skulle på sina uppdragsgivares order upprätta en spioncentral på Mallorca.

En komplett utarbetades för att få Kumenius att bli skylt för verksamheten. Kumenius hade etablerat sig som krögare på ön och en dag fick han rädda livet på en hjärtsjuk gäst. Bakom detta låg emellertid ett ränkspel som slutade med att Kumenius fick gripa in och ställa allt till rätta. Kanske var det så, men allt skildras så naivt och självcentrerat att det som egentligen hände hamnar i bakgrunden.

Kumenius har levt ett omväxlande och spännande liv. Och han hade säkert kapacitet så att det räckte till. Boken kan tjäna som en sorts dokument om kontraspionage i vår närhet. Men den hamnar inte allra högst på kvalitetsboklistan.

Roger Söderqvist

Otto Kumenius: Kontraspion för fem nationer. 272 sidor. Atlantis.

Råg må susa

Det är inte ofta vi har anledning att skriva om lyrik i Contra. Och i den mån vi gör det, är det alltid svårt att presentera skaldens tänkande på ett rättvist sätt. Därför väljer vi att istället ge ett prov på vad diktsamlingen har att erbjuda. Denna gång rör det sig om Lotten Jürisoos diktsamling *Råg må susa*, som är utgiven på författarinnans eget förlag, Vasse, 510 10 Horred. Boken kan rekvideras för 34:- inklusive porto om beloppet insändes på postgiro 436 93 30-8.

Råg har susat där jag lekt som barn.
Råg må susa, där, all jordens tid!
Råg har tjugat mig då jag som barn
lekte i dess värdighet och frid.

Råg må susa, efter mig, allfort
på den fria, fria, bondens jord!
Råg må susa, alltid på vår ort
i den fria människoandens ord!

CONTRA 3 1986

Den i förra numret utlovade artikeln om hur mycket för mycket Din kommun tar i kommunalskatt har vi tyvärr av utrymmesskäl fått flytta till nästa nummer.

I nästa nummer av Contra kommer ett reportage från guerillans kamp mot den av Sverige uppbackade kommunistiska diktaturen i Mozambique.

En annan artikel kommer att beskriva Karl Marx' antisemitiska inställning.

Vi kommer också att fortsätta bevakningen av vad som händer i "Sovjet-Stockholm". Vi kommer vidare att granska regeringens undfallenhet mot sovjetiska intressen i olika frågor, och börja med en gammal historia som är ständigt aktuell: Raoul Wallenberg.

...kommer i april